

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น
เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

นราธิป พรหมเทศ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น
เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

THE IMPLEMENTATION OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN
THE ADMINISTRATION OF LOEI MUNICIPALITY,
LOEI PROVINCE

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTST FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมือง เลย จังหวัดเลย
ชื่อนักศึกษา	นราธิป พรหมเทศ
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์)

กรรมการ

(ดร.วีรณัฐ พรหมจักร)

กรรมการ

(ดร.อาทิตย์ แสงเนวก)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมือง เลย จังหวัดเลย
ชื่อนักศึกษา	นราธิป พรหมเทศ
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.สุชีพพัฒน์ อนนธ์จารย์

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเลย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane) จำนวนทั้งสิ้น 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.880 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และใช้สถิติเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า :

1) ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.08$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.05$)

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมประชาชนที่มีสถานภาพ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่าง

3) ข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย ได้แก่ ควรมีวิธีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ที่ใช้งานง่ายและรวดเร็ว ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการต่างๆ เช่น

การรักษาความสะอาด การบำรุง รักษาทางน้ำ การพัฒนาระบบขนส่ง และการดูแลสุขภาพของประชาชน เป็น
ต้น

คำสำคัญ: ลัทธิธรรมาภิบาล, การปกครองส่วนท้องถิ่น, ความคิดเห็น

ABSTRACT

Independent study Topic	THE IMPLEMENTATION OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN THE ADMINISTRATION OF LOEI MUNICIPALITY, LOEI PROVINCE
Student's Name	Narathip Promted
Degree Sought	Master of Political Science
Program	Political Science
Anno Domini	2025
Advisor	Associate Professor Dr. Sukhapat Anonjarn

This Thematic Paper aims to study 1) The public's opinions toward local administrators who implement the principles of good governance in local administration, 2) A comparison of public opinions toward local administrators who apply the principles of good governance in local administration, classified by personal factors, and 3) Suggestions from the public regarding local administrators who implement the principles of good governance in local administration. The sample group consisted of people aged 18 and over who are eligible to vote in the Loei Municipality. The sample size was determined using Taro Yamane's formula, totaling 390 individuals. The research instrument used in this study was a questionnaire, which had a reliability coefficient of 0.880. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing using t-test and F-test statistics.

The research findings revealed that:

1) The opinions of the public toward administrators who apply the principles of good governance in local administration of Loei Municipality, Loei Province, were, overall, at a high level ($\bar{X} = 3.69$). When considering each aspect individually, it was found that the highest average score was in the principle of decentralization ($\bar{X} = 4.17$), followed by the principle of equity ($\bar{X} = 4.08$). The aspect with the lowest average score was the principle of transparency ($\bar{X} = 3.05$).

2) A comparison of the public's opinions toward administrators who implement the principles of good governance in local administration of Loei Municipality, Loei Province, classified by personal factors, revealed that: Overall, people with different marital status and age had significantly different opinions toward the administrators' application of good governance principles, at the 0.05 level of statistical significance. However, people with different gender, educational level, occupation, and monthly income did not have significantly different

opinions regarding the administrators' implementation of good governance in local administration

3) Suggestions from the public regarding administrators who implement the principles of good governance in the local administration of Loei Municipality include the need to establish effective and efficient budget monitoring mechanisms that are user-friendly and prompt. Furthermore, emphasis should be placed on improving public services such as cleanliness, waterway maintenance, transportation system development, and public healthcare services.

Keywords: Good governance, local government, opinions

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา และความเมตตาช่วยเหลือจากบุคคลหลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ขอขอบพระคุณ ดร.วีรณัฐ พรหมจักร อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล คณะกรรมการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย สารนิพนธ์ ที่ท่านกรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง ทั้งในเรื่องการเรียนการสอน และการศึกษาวิจัยที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอิน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศตวรรษ สงกาพันธ์ ที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยที่นักศึกษาหรือผู้วิจัยสร้างขึ้น รวมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่ท่านอนุญาตให้ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณประชากรกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่คอยช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ตลอดจนพี่ๆ เพื่อนๆ ที่คอยเกื้อหนุนและให้กำลังใจเสมอมา ท้ายที่สุดนี้กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกคน ที่ท่านได้เกื้อหนุนและคอยสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ เกิดเป็นกำลังใจสร้างแรงผลักดันให้กับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในคุณูปการของครูอาจารย์ บุพการี บुरพจารย์ ครอบครัว และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จทางการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. คำถามวิจัย	5
1.3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4. สมมติฐานงานวิจัย.....	5
1.5. ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.6. นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	10
2.2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	21
2.3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.....	26
2.4. สภาพพื้นที่วิจัย.....	40
2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
2.6. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
3.1. รูปแบบการศึกษาวิจัย	51
3.2. วิธีดำเนินการวิจัย	51
3.3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
3.4. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	52

3.5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
3.6. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	54
3.7. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
3.8. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
3.9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4.1. สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4.2. การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย	59
4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
5.1. สรุปผลการวิจัย	99
5.2. อภิปรายผล	102
5.3. ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	117
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	119
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	123
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	125
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	138
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย.....	144
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์.....	146

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ตารางที่ 2	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวม	62
ตารางที่ 3	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักประสิทธิภาพโดยภาพรวมและรายข้อ	64
ตารางที่ 4	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักประสิทธิภาพโดยภาพรวมและรายข้อ.....	65
ตารางที่ 5	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการตอบสนองโดยภาพรวมและรายข้อ	66
ตารางที่ 6	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการรับผิดชอบโดยภาพรวมและรายข้อ	67
ตารางที่ 7	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความโปร่งใสโดยภาพรวมและรายข้อ	68
ตารางที่ 8	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายข้อ.....	69
ตารางที่ 9	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการกระจายอำนาจโดยภาพรวมและรายข้อ	70
ตารางที่ 10	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักนิติธรรมโดยภาพรวมและรายข้อ	71
ตารางที่ 11	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความเสมอภาคโดยภาพรวมและรายข้อ	72
ตารางที่ 12	ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติโดยภาพรวมและรายข้อ.....	73
ตารางที่ 13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ	74

[illegible]

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอายุ ด้านหลักความเสมอภาค.....	83
ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอายุ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	84
ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา	85
ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน.....	86
ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอาชีพ	88
ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน	89
ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	91
ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้าน	92

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด.....	50
--------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พัฒนาการการปกครองท้องถิ่นของไทย เริ่มต้นขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริให้ทดลองจัดตั้งหน่วยการปกครองแบบใหม่ในระดับท้องถิ่นขึ้นในปี พ.ศ. 2440 เรียกว่า “สุขาภิบาลกรุงเทพ” จากการที่พระองค์ท่านเสด็จประพาสยุโรปและประเทศเพื่อนบ้านที่เคยเป็นอาณานิคมของอังกฤษหลายครั้ง ทำให้ทรงสังเกตเห็นถึงบทบาทของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นในการดูแลท้องถิ่นในประเทศเหล่านั้น หน้าที่สำคัญของเขตสุขาภิบาลกรุงเทพมหานครคือการรักษาความสะอาดในชุมชน ปรับปรุงและก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะในชุมชน เช่น ถนน ไฟถนน สวนสาธารณะ สนามกีฬา เป็นต้น ซึ่งเป็นธรรมชาติขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่ดำเนินการโดยข้าราชการ (Local Government by Government Official) ต่อมาในปี พ.ศ. 2448 เกิดสุขาภิบาลท่าฉลอม และในปี พ.ศ. 2451 มีการตราพระราชบัญญัติ จัดการสุขาภิบาล ร.ศ. 127 ให้มีการจัดตั้งสุขาภิบาลในหัวเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2550, หน้า 88-90) ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 พระองค์ได้ทดลองจัดตั้งสภาประชาธิปไตยในระดับชาติ เรียกว่า “ดุสิตธานี” ซึ่งถือเป็นการทดลองปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในเมืองไทยนั่นเอง (นรนิติ เศรษฐบุตร, 2550, หน้า 3)

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อทำการศึกษายบทเรียนจากประเทศเพื่อนบ้าน เรียกว่า คณะกรรมการจัดการประชาธิปไตย ผลการศึกษาพบว่าควรจัดตั้งเทศบาลขึ้นมา สาเหตุที่พระองค์ทรงเตรียมจัดตั้งเทศบาล เพราะทรงเห็นว่าประชาชนไทยควรจะได้ฝึกฝนควบคุมกิจการของท้องถิ่น ก่อนที่พวกเขาจะควบคุมกิจการของรัฐในระบบรัฐสภาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พระองค์ทรงพระราชทานสัมภาษณ์แก่หนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ไทม์ เมื่อ 28 เมษายน พ.ศ. 2474 (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2550, หน้า 115) ว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่าสิทธิเลือกตั้งของประชาชนควรจะเริ่มขึ้นที่การปกครองท้องถิ่นใน รูปเทศบาล ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีสติธรรมเสียงในกิจการท้องถิ่นก่อน เราพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการผิดพลาดถ้าเราจะมีกรปกครองระบอบรัฐสภา ก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้ และมีประสบการณ์อย่างดีเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น ”

ในปี พ.ศ. 2475 เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คณะราษฎรได้มีการตราพระราชบัญญัติ

ระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 และกำหนดให้เทศบาลเป็นองค์กรบริหารรูปหนึ่งของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และมีพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ให้มีเทศบาล 3 แบบ คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เริ่มต้นที่ยกฐานะสุขาภิบาล 35 แห่ง ที่มีอยู่ขึ้นเป็นเทศบาล แล้วจัดตั้งเพิ่มเติม โดยในปี พ.ศ. 2488 เทศบาลทั่วประเทศมีจำนวน 117 แห่ง โดยเทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นองค์การที่มีงบประมาณ ทรัพย์สิน และเจ้าหน้าที่ของตนเอง และมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติงานในเขตท้องถิ่นนั้นตามกฎหมายระบุ (ธนสวรรค์ เจริญเมือง, 2550, หน้า 93) ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 พระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. 2486 และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ขึ้นใช้แทนกฎหมายเก่าทั้งหมด ซึ่งประเทศไทยได้ใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เป็นหลักมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่เป็นระยะจนถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ไป ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการปกครองตนเองของท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า วิวัฒนาการรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยมีการพัฒนาตามลำดับ โดยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลมีความสำคัญอย่างมาก เพราะถือว่าจัดตั้งขึ้น ในเขตชุมชนที่มีความเจริญ และมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด งานส่วนใหญ่ของเทศบาล เป็นการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ทำให้เทศบาลได้รับการยอมรับว่าเป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจปกครองตนเองที่สมบูรณ์ที่สุดและมีความเป็นประชาธิปไตยใกล้เคียงกับ ความสมบูรณ์แบบอย่างที่สุด ถึงแม้ว่าการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลจะเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีวิธีการปกครองตนเองตามแนวทางของการกระจายอำนาจเพื่อแบ่งเบา ภาระของรัฐบาลมายาวนาน แต่ก็ยังพบว่ามีข้อจำกัด อุปสรรค และปัญหาในการดำเนินงาน โดยทั่วไปอยู่หลายประการ (ธนสวรรค์ เจริญเมือง, 2550, หน้า 122-126)

ธรรมาภิบาลถือเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงาน และการปกครองในปัจจุบัน เพราะ โลกปัจจุบันให้ความสนใจกับเรื่องของโลกาภิวัตน์ และธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดีมากขึ้น แทนการสนใจเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมดังแต่ก่อน เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจ การสื่อสาร และการกระทำในพื้นที่หนึ่งๆ มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่ออีกพื้นที่หนึ่ง การพัฒนาทางการเมืองและการปกครองจึงให้ความสำคัญกับประชาชนมากขึ้นเรื่อยๆ หากประเทศใดต้องการการเติบโตอย่างยั่งยืน การมุ่งเน้นที่ธุรกิจหรือการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐโดยไม่คำนึงถึงสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อมก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้อีกต่อไป ธรรมาภิบาลกลายเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและได้มีการนำไปปฏิบัติจริงมากขึ้น ดังนั้นธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐและลูกจ้างของบริษัทเอกชน เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นการบริหาร

จัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่เป็นธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำไป พร้อมทั้งให้คำตอบหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเต็มใจรับผิดชอบต่อ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการรับทราบ ตัดสินใจ ดำเนินการ และประเมินผล ตลอดจนรับทราบผลการตัดสินใจร่วมกัน (ถวิลวดี บุรีกุล, 2546)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีรางวัลการบริหารจัดการที่ดีเป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของตนเองให้เป็นไปตามหลักการการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยมุ่งเน้นการประเมินผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการให้บริการสาธารณะที่ดี และมีคุณภาพแก่ประชาชน จากสถิติข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีประจำปี 2546-2552 และปี 2554 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2556)

จังหวัดเลย ในปี 2561 แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคเป็น 14 อำเภอ 89 ตำบล 918 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอดังนี้ อำเภอเมืองเลย อำเภอนาดูน อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม อำเภอคำชะอี อำเภอโนนสะอาด อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูกระดึง อำเภอภูหลวง อำเภอผาขาว อำเภอเอราวัณ และอำเภอหนองหิน การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด 1 แห่ง องค์การบริหาร ส่วนตำบล 71 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง และ เทศบาลตำบล 27 แห่ง จำนวนประชากรทั้งสิ้น 642,773 คน เป็นชาย 322,896 คน หรือร้อยละ 50.2 เป็นหญิง 319,877 คน หรือร้อยละ 49.8 ใน จำนวนนี้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล 158,127 คน หรือร้อยละ 24.6 ส่วนที่เหลือ 484,646 คน หรือ ร้อยละ 75.4 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองเลย รองลงมา คือ อำเภอวังสะพุง น้อยที่สุด คือ อำเภอนาแห้ว ความหนาแน่นของประชากร 56.26 คน ต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของ ประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเอราวัณ 145.30 คน ต่อตารางกิโลเมตร และพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของ ประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอนาแห้ว 18.58 คนต่อ ตารางกิโลเมตร (สำนักงานสถิติจังหวัดเลย, 2563)

เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แม้เทศบาลจะมีการประเมิน ITA (Integrity and Transparency Assessment) เป็นประจำทุกปีเพื่อวัดความโปร่งใส

และความซื่อสัตย์ขององค์กร แต่ในช่วง 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2563–2567) พบว่า คะแนน ITA มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการสะท้อนประสิทธิภาพการบริหารงานที่สมบูรณ์ ดังนี้ ปี 2563: 73.15 คะแนน ปี 2564: 81.49 คะแนน ปี 2565: 83.12 คะแนน ปี 2566: 98.50 คะแนน ปี 2567: 95.26 คะแนน

จากข้อมูลพบว่าแม้คะแนน ITA จะเพิ่มขึ้นเกือบ 25 คะแนนในระยะเวลา 4 ปี (2563–2566) แต่ในปี 2567 คะแนนกลับลดลงเล็กน้อย สะท้อนถึง ความไม่แน่นอน และ ข้อจำกัดของกรอบการประเมิน ITA ที่มุ่งเน้นเฉพาะ "ความโปร่งใส" และ "ความซื่อสัตย์" เท่านั้น ขณะที่การบริหารงานท้องถิ่นจำเป็นต้องครอบคลุมมิติที่ซับซ้อนและหลากหลายยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2568) ITA เป็นเครื่องมือประเมินที่เน้น ความโปร่งใส ผ่านการเปิดเผยข้อมูล และ ความซื่อสัตย์ ผ่านการป้องกันการทุจริต แม้เทศบาลเมืองเลยจะได้คะแนน ITA สูงขึ้นต่อเนื่อง แต่คะแนนเหล่านี้ ไม่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพในมิติอื่นๆ ที่สำคัญได้ แม้ว่าการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจะมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น หลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่าการนำนโยบายหรือแนวทางดังกล่าวไปใช้ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรในหลายพื้นที่ บางครั้งผู้บริหารอาจขาดความเข้าใจหรือความตระหนักในหลักการเหล่านี้ ขณะที่ประชาชนจำนวนมากก็อาจยังไม่รับรู้หรือมีโอกาสประเมินว่าแนวทางการบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาลนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่

จากที่กล่าวมาผู้วิจัย มีความต้องการศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยนำหลักธรรมาภิบาล 10 หลัก ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ มาใช้เป็นกรอบวิจัยแทน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้านและเสนอแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เพื่อช่วยประเมินว่าเทศบาลเป็นองค์กรที่ "ดีครบทุกด้าน" หรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมแก่ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยใช้หลักธรรมาภิบาล อันจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดีในภาพรวมต่อไป

1.2. คำถามวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย อยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นของประชาชนที่มี สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นอย่างไรแสดงเลย ให้นักศึกษาทำการตรวจสอบข้อมูล หากพบว่าไม่ถูกต้องให้แจ้งต่อผู้ดูแลระบบไอทีซิสของแต่ละสถาบัน

1.3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลยอักษรที่ติดตั้ง

1.4. สมมติฐานงานวิจัย

1. ประชาชนที่มี สถานภาพ ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ต่างกัน
2. ประชาชนที่มี เพศ ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ต่างกัน
3. ประชาชนที่มี อายุ ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ต่างกัน
4. ประชาชนที่มี ระดับการศึกษา ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ต่างกัน
5. ประชาชนที่มี อาชีพ ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ต่างกัน
6. ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือน ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ต่างกันติดตั้ง

1.5. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ประกอบด้วย 10 หลักการ ได้แก่

1. ด้านหลักประสิทธิผล (effectiveness)
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ (efficiency)
3. ด้านหลักการตอบสนอง (responsiveness)
4. ด้านหลักภาระรับผิดชอบ (accountability)
5. ด้านหลักความโปร่งใส (transparency)
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม (participation)
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ (decentralization)
8. ด้านหลักนิติธรรม (rule of Law)
9. ด้านหลักความเสมอภาค (equity)
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus oriented)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในเขตเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

3. ขอบเขตด้านประชากร ดังนี้

3.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขต
เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 15,848 ราย (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2568)

3.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขต
เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane
(1960, p. 1088 – 1089) จำนวน 390 คน

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 1.1 สถานภาพ
- 1.2 เพศ
- 1.3 อายุ
- 1.4 ระดับการศึกษา
- 1.5 อาชีพ

1.6 รายได้ต่อเดือน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ประกอบด้วย 10 หลักการ

2.1 ด้านหลักประสิทธิผล (effectiveness)

2.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ (efficiency)

2.3 ด้านหลักการตอบสนอง (responsiveness)

2.4 ด้านหลักภาระรับผิดชอบ (accountability)

2.5 ด้านหลักความโปร่งใส (transparency)

2.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม (participation)

2.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ (decentralization)

2.8 ด้านหลักนิติธรรม (rule of Law)

2.9 ด้านหลักความเสมอภาค (equity)

2.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus oriented)

1.6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลยนำมาใช้ในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยมีหลักการทั้ง 10 หลัก ดังนี้คือ

1) ด้านหลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ละ เป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียง กับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีการกิจคล้ายคลึงกัน และมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของ ประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2) ด้านหลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการ ปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่ เหมาะสม ให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3) ด้านหลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ที่มีความหลากหลายและมีความ แตกต่าง

4) ด้านหลักการรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติ

หน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่ สอนต่อความ คาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความ สำคัญในการรับผิดชอบต่อ ปัญหาสาธารณะ

5) ด้านหลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่าง ตรงไปตรงมาชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย ได้อย่างเสรี โดย ประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบ ได้

6) ด้านหลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้เรียนรู้ทำความเข้าใจ ร่วม แสดงทัศนะ ร่วมเสนอ ปัญหา/ประเด็นที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทางร่วม การแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7) ด้านหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการ ตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการ ส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการ บริหารส่วน ท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตาม สมควร รวมถึงการมอบ อำนาจและความ รับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการ ให้แก่บุคลากรโดยมุ่งเน้นการ สร้างความพึงพอใจใน การให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุง กระบวนการและเพิ่มผลิตภาพ เพื่อ ผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8) ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับใน การบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของ ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

9) ด้านหลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับการ อย่างเป็นเท่าเทียม กันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/ หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สถานภาพ เพศ อายุ ความพิการ สภาพทาง กาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่นๆ

10) ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่ม บุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อ คัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดย เอกฉันท์

ผู้บริหาร หมายถึง นายกเทศมนตรีเมืองเลย และคณะผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการบริหารราชการของ เทศบาลเมืองเลย ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภท "เทศบาลเมือง" ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและพัฒนาท้องถิ่นภายในเขตเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางไปยังหน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นไปที่การดูแลและพัฒนาภายในเขตพื้นที่ของตนเอง โดยมีหน่วยงานท้องถิ่น ในบริบทของ เทศบาลเมืองเลย ประกาศใช้พระราชบัญญัติท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากเดิมมาเป็นแบบเทศาภิบาล

1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อทราบถึงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อทราบถึงแนวทางของผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 สภาพพื้นที่วิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง แต่ด้วยปัญหาในการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การทุจริตคอร์รัปชัน จึงได้นำหลักธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้แก้ปัญหาด้านบริหารงาน ทุจริตคอร์รัปชัน บุคลากร นักการเมืองท้องถิ่น และบริหารงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารองค์กร อาทิ การส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชน และการสร้างประชาคม ส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมือง เพื่อเสริมสร้างพลังให้แก่ประชาชน และชุมชนในท้องถิ่น และถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งธรรมาภิบาลถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานในทุกประเภท จึงได้มีผู้ให้ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของธรรมาภิบาล

2.1.1 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

กลไกประชารัฐเป็นส่วนที่เชื่อมโยงองค์ประกอบของสังคมทั้ง 3 ส่วนเข้าด้วยกัน คือ ประชาสังคม (Civil society) ภาคธุรกิจเอกชน (Private sector) และภาครัฐ (State หรือ Public sector) ดังนั้น การที่สังคมมีกลไกประชารัฐที่ดีก็จะเป็นกลไกแกนในการสร้างความสมดุลระหว่าง องค์ประกอบต่างๆ ของสังคมให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขพร้อมทั้งสังคมมีเสถียรภาพ กลไก ประชารัฐที่ดีมีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการดูแลบริหารจัดการใน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการบริหารประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจหน้าที่ 3 ด้าน คือ กลไก ประชารัฐ ด้านการเมือง (Political governance) หมายถึง กระบวนการกำหนดนโยบายที่มีผลต่อประชาชนใน ประเทศ ได้แก่ รัฐสภาหรือฝ่ายการเมือง ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนจากการเลือกตั้ง แต่งตั้ง หรือแต่งตั้ง และกลไกบริหารรัฐกิจหรือภาคราชการ (Administrative governance) หมายถึง กลไกและกระบวนการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทรัพยากรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และ ความเที่ยงธรรม ซึ่งจะผ่านทางกลไกการกำหนดนโยบายและหน่วยงานปฏิบัติ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542, หน้า 29 – 30)

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางหลังจากมีเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจในประเทศไทย โดยแนวคิดเรื่องการจัดการปกครองและการจัดการปกครองที่ดีได้รับการยอมรับอย่างมาก โดยสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก (พหุติสาณ ชุมพล, 2546, หน้า 130)

1. หลักธรรมาภิบาลในประเทศไทย แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล ได้ถูกนำมาใช้ในประเทศไทยตามข้อมูลอ้างอิง ดังนี้

สำหรับหลักธรรมาภิบาลในประเทศไทยนั้นได้เริ่มเผยแพร่เข้ามาในช่วง พ.ศ. 2539 – 2540 โดยองค์การพัฒนาในประเทศไทย รวมถึงนักวิชาการได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการบริหาร จัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยได้หยิบยกปัญหาที่เป็นผลกระทบจากการมี ระบบบริหารจัดการที่ไม่ดี และแนวทางการสร้างระบบที่ดีขึ้นมาเป็นประเด็นใน การสร้างความเข้าใจ และระดมความเห็นจากประชาชนในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมไทย เป็นผลให้ภาคประชาชนภาค ประชาสังคมเกิดการตื่นตัวในเรื่องดังกล่าวอย่างกว้างขวาง 51 เพราะในปี พ.ศ. 2540 ภาคราชการ เกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าสาเหตุส่วนหนึ่ง เกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการการกำหนด นโยบายสาธารณะ และการทุจริตมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบ ของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สถาบันวิจัย เพื่อพัฒนาประเทศ (TDRI) ศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจและต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการ

ข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) นำผลการศึกษาและ ข้อเสนอแนะดังกล่าวมาจัดทำบันทึกเรื่อง การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดีเสนอ ต่อคณะรัฐมนตรีซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เห็นชอบกับข้อเสนอแนะให้ออกเป็นระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีเพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2542 ต่อมาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ได้ประกาศ ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และเริ่มมี ผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม 2542 ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าวแรกในการวางฐาน การบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาล (ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 26)

แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลกับโลกาภิวัตน์ นับว่าเป็นเรื่องที่เพิ่งมีการกล่าวถึงกัน อย่างจริงจัง โดยหลังจากวิกฤติการณ์การเงินในเอเชีย เมื่อปี 1997 (พ.ศ. 2540) คือ องค์กร ระหว่าง ประเทศ เช่นธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ทั้งสององค์กรมีบทบาท สำคัญในการ ผลักดันวาระของธรรมาภิบาลให้เป็นวาระของโลกในแง่ของมูลเหตุสำคัญที่ ก่อให้เกิดวิกฤติการณ์ การเงินในเอเชียนั้น ก็เพราะประเทศในภูมิภาคแถบนั้นไร้ซึ่งธรรมาภิบาล ด้วยเหตุนี้ ธนาคารโลก และ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ จึงได้เสนอแนวทาง “ธรรมาภิบาล ระดับโลก” (Global Governance) ที่พยายามผลักดันให้ประเทศแถบเอเชียและประเทศอื่นๆ พยายามเดินตามกรอบของ

ธรรมาภิบาล เพราะประเทศกำลัง ธนาคารโลกดูเป็นองค์กรที่โลกเชื่อมั่น เพราะก่อนหน้า วิกฤติการณ์ ทางการเงินในปี 1997 ธนาคารโลกได้ตีพิมพ์เผยแพร่เอกสารชี้ให้เห็นถึง “ธรรมาภิ บาลกับการพัฒนา”

2. ธรรมาภิบาลสำหรับการบริหารท้องถิ่น

“หลักธรรมาภิบาล” หรือ “good governance” ซึ่งกำหนดให้ทุกภาคส่วนราชการ มี หน้าที่ ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมอำนวยความสะดวกและ ให้บริการ แก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการปฏิบัติ หน้าที่ และการ ปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจาก สภาพปัญหา และข้อจำกัดในการบริหารงานปัจจุบัน แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลมี บทบาทสำคัญกับ ประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลพยายามปรับตัวเข้าสู่ระบบ ธรรมาภิบาลอย่างเห็น ได้ชัด เช่น การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การ บริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เพื่อ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมี การปรับลดขนาด ของหน่วยราชการ ปรับปรุงการให้บริการสร้างความ ประทับใจให้กับผู้มาใช้บริการ และตอบสนอง ความต้องการของประชาชนมีการพัฒนาการ คัดเลือกบุคลากรในองค์กรให้มีคุณภาพ และผลงานขณะเดียวกันที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นพบสภาพปัญหา ข้อจำกัดในการ บริหารงาน เช่น ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และแนวทาง ปฏิบัติของ ข้าราชการประจำและฝ่ายการเมือง รวมถึง ความไม่ยุติธรรมในการบริหารจัดการ ขาดการ มีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารงานอัน เป็นการบริหารจัดการที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม มี ความซับซ้อน ทั้งในเรื่องโครงสร้างอำนาจ หน้าที่และการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดประสิทธิภาพไม่สามารถพัฒนา ท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ สู่ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

2.1.2 ความเป็นมาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล (good governance) หรืออาจเรียกได้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมือง ที่ดีหลักธรรมาภิบาลและบรรษัทภิบาล หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรมนั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้น ในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษยเป็นพันปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์ และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความ ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 5)

ธรรมาภิบาล ปรากฏเป็นครั้งแรกในรายงานธนาคารโลก (World Bank) เป็นองค์กรที่ เริ่ม ใช้ธรรมาภิบาลในปี 1989 ธนาคารโลกมีความเชื่อว่าปัญหาการพัฒนาที่มีรากฐานมาจากเรื่อง การบริหาร การจัดการ (governance) ซึ่งเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับระบบการเมืองและการใช้ อำนาจของรัฐ ซึ่งธนาคารโลกไม่มีสิทธิที่จะเข้าไปแทรกแซง อย่างไรก็ตามแนวคิดเรื่องของการ บริหารการจัดการ ซึ่งใช้คำว่า “governance” มีความหมายกว้างกว่าแนวความคิดเรื่องการ ปกครองใช้คำว่า “government” และความหมายของ good governance ตามจุดเริ่มต้นของ ศัพท์คำนี้ธนาคารโลกก็ให้ความหมาย การจัดการพัฒนา (World Bank, 1992)

ธรรมาภิบาลในประเทศไทย คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ ศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สำนักงาน ก.พ. นำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าว มาจัดทำบันทึก เรื่องการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบข้อเสนอแนะ ให้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้ส่วนราชการถือ ปฏิบัติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2542 ต่อมาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 โดยได้ประกาศเป็น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และเริ่มมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม 2542 ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าว แรกหรือเรียกได้ว่าเป็นการวางฐานในการบริหารราชการ แนวใหม่ (ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน, 2550, หน้า 3-10)

คำว่า good governance เริ่มนำมาใช้กันเมื่อช่วงต้น พ.ศ. 2523 ซึ่งในช่วงนั้น นักวิชาการ ส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่า แนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับ เศรษฐกิจและสังคมโลก ที่ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลา และมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูป และ ปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญๆ เช่น ธนาคารโลก (world bank) และกองทุน นานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน และ พัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดีที่เรียก กันทั่วไปว่า good governance หรือ ธรรมาภิบาล

ดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “วิธีการปกครองที่ไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนทั้งปวง” (พระมหาลำพึง จีรปัญญา, 2554, หน้า 8) ตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 20 พุทธศักราช 2559 ได้กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลว่า ก่อให้เกิดกระแสการให้ความสำคัญกับประชาชน ในฐานะที่ประชาชนเป็นพลเมืองของสังคมและของ ประเทศ รวมถึงเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินกิจกรรมสำคัญต่างๆ เพื่อให้เป็นพลเมืองและหุ้นส่วนที่ดี การใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล (good governance) จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ในกระแสโลกาภิวัตน์ ธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีจะถูกสนใจมากกว่าการพัฒนาอุตสาหกรรม ดังแต่ก่อน เพราะกระแสการพัฒนาการบริหารและพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกัน การติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่อีกที่หนึ่ง เช่นเดียวกับการพัฒนาการเมือง การปกครอง จึงได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากยิ่งขึ้น (สถาบันพระปกเกล้า, 2558, หน้า 2)

ในปลายทศวรรษที่ 1980 สหภาพโซเวียตซึ่งเป็นผู้นำโลกคอมมิวนิสต์ต้องประสบกับ การล่มสลายลง อันเป็นผลมาจากโลกาภิวัตน์ที่มีผลกัดเซาะให้อาณาจักรสหภาพโซเวียตต้องแตกสลาย กลายเป็นประเทศอิสระหลายประเทศ และทำให้กระแสประชาธิปไตยกลายเป็นกระแสการเมือง การปกครองหลักของโลก หลังจากนั้นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโลกดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบ ต่อระบบบริหารภาครัฐเช่นกัน โดยทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระแสประชาธิปไตย โดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการของรัฐ หลังจากนั้นไม่นาน กระแสการบริหารที่สำคัญก็ติดตามมา นั่นคือ กระแสแนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management หรือ NPM) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีผลกระทบต่อการบริหารภาครัฐโดยตรง การบริหารภาครัฐแนวใหม่มุ่งเน้นความสำเร็จมากกว่าเน้นกระบวนการ ให้ความสำคัญกับคุณภาพการบริการ แก่ประชาชน การลดการควบคุมและกระจายอำนาจการบริหารให้แก่หน่วยงานบริการมากขึ้น การให้ ให้ความสำคัญกับการแข่งขันระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อการให้บริการประชาชน รวมถึงการเปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารของภาครัฐเพิ่มขึ้น (สถาบันพระปกเกล้า, 2558, หน้า 7)

2.1.3 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลว่า หมายถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้ความสามารถและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความ เข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไข เยี่ยวยาภาวะวิกฤติภัยอันตราย ที่หากมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความ โปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็น คุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการ ปกครองแบบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็น ไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุค ปัจจุบัน (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 26)

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากเป็นหลักการที่ครอบคลุมกว้างขวางทั้งมิติทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ดังนั้น การบริหารธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ธรรมาภิบาล ยังเป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลายเพื่อช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริม องค์การ ให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องเกิด ความศรัทธา และเชื่อมั่นในองค์กรนั้นๆ จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น รัฐบาลที่ โปร่งใสตรวจสอบได้ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของ รัฐบาลและความ เจริญก้าวหน้าของประเทศอีกด้วย (ธัญวาทย์ คำมูล, 2559, หน้า 16)

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดใหม่ที่เข้าใจได้ไม่ยากนัก เพราะต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ถึง ตัวโครงสร้างของสถาบันการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ธรรมาภิบาลเป็นเรื่องของการ ปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐที่เกิดคุณธรรม จริยธรรมที่ฝังงมในสังคมสำหรับการ พัฒนาประเทศ ธรรมาภิบาลจึงเป็นมากกว่านโยบายชุดหนึ่งที่ไม่สามารถนำประยุกต์ได้ทันที เหมือนนโยบายทั่วไป แล้วโครงสร้างธรรมาภิบาลไม่เคยสมบูรณ์และหยุดนิ่ง โดยเฉพาะธรร มาภิบาลแบบตะวันตกนั้นมี เสาหลักที่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ (สมบูรณ์ ศรีประชัย, 2552, หน้า 1 – 112)

ความหมายของธรรมาภิบาล (good governance) ปรากฏการณ์ที่ทำให้คำว่า “ธรร มาภิบาล” ได้รับความสนใจมีการใช้ในวงวิชาการอย่างจริงจังและเป็นทางการเป็นที่ยอมรับจาก หน่วยงานในระดับสากลว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นทางการ ได้แก่ เอกสารรายงานซารารานใน แอฟริกา (sub – Sahara Africa: from crisis to sustainable growth) ตีพิมพ์ระหว่าง ค.ศ.

1989 (พ.ศ. 2532) เป็นการรายงานของธนาคารโลกในยุคแรก ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีธรรมาภิบาล และการฟื้นฟูสถานการณ์ของ IMF ในการให้ประเทศต่างๆ กู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ ข้อสรุปว่า กฎเกณฑ์สำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศ ที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน คือ การที่ประเทศนั้นๆ มีการจัดการปกครองและมีการดำเนินการตามนโยบาย สาธารณะที่ได้ตกลงไว้อย่างเคร่งครัด ดูเหมือนว่าจะเป็นความเชื่อจริงของธนาคารโลกที่กล่าวว่า ปัญหาหลักของการพัฒนาในอนุภูมิภาคนี้ ได้แก่ จุดอ่อนของระบบ governance ต่อมาก็มีผู้ขานรับ อย่างรวดเร็วว่าเรื่องนี้ไม่ใช่แอฟริกาเท่านั้น แต่เป็นปัญหาร่วมของชาติต่างๆ ทั่วไป ฉะนั้น ธรรมาภิบาล หรือ good governance จึงกลายเป็นความคาดหวังเป็นคำตอบ และกลายเป็นองค์ประกอบที่จะ ขาดเสียไม่ได้ประการหนึ่งของสูตรการพัฒนา (development management) ในนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย (ปฐม มณีโรจน์, 2554, หน้า 352)

นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลไว้อย่างหลากหลาย มีทั้งความหมายที่คล้ายกันและแตกต่างกัน ซึ่งคำที่ใช้ในความหมายที่เกี่ยวกับคำว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้งจากหน่วยงานรัฐ และนักวิชาการ ซึ่งในประเทศไทยมีการ นิยามชื่อเรียกอย่างหลากหลาย เช่น การจัดการปกครอง ธรรมรัฐ ธรรมราษฎร์ สุประชาสนา การบริหารจัดการที่ดี ธรรมาภิบาล บรรษัทภิบาล บรรษัทภิบาล การกำกับดูแลกิจการที่ดี ผู้วิจัยขอเสนอพร้อมทั้งความหมาย ดังนี้

ธนาคารโลก (World Bank, 1992) ได้ให้ความหมายว่า Good Governance หมายถึง วิธีการหรือ แนวทางที่ดีที่สุดในการใช้อำนาจบริหารประเทศ โดยจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และ สังคมอย่างชาญฉลาดเพื่อการพัฒนา

โคฟี อันนัน (Kofi Annan, 2000) ได้ให้ความหมาย ธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางการบริหารงานของรัฐบาลที่ก่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรม สร้างเสริมประชาธิปไตย การดำเนินงานมีความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรม ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า คุณความดี ความยุติธรรม ความถูกต้อง และอภิบาล หมายความว่า บำรุงรักษา, ปกครอง ดังนั้น ธรรมาภิบาล ตามศัพท์บัญญัติ ราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง วิธีการปกครองที่ดี (Good Governance)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559, หน้า 1 – 52) ได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทาง สำคัญในการจัด ระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่าย วิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่าง

สงบสุข มีความรู้รัก สามัคคีและ ร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือ สร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมา ในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะ สำคัญของ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

เสน่ห์ จุ้ยโต (2557, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง แนวคิด การบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้การบริหารองค์การภาครัฐมีความสอดคล้องต่อวิสัยทัศน์ทาง การเมืองใน ระบบประชาธิปไตย ได้แก่ มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม มีความเสมอภาคในการ รณรงค์หาเสียง มีฝ่ายค้านที่เข้มแข็งมีอิสระในการตัดสินใจ ปลอดภัยจากการคุกคาม มีเสรีภาพ ของสื่อมวลชน มีเสรีภาพในการประชุม ประท้วง มีเสรีภาพในการตั้งกลุ่มการเมืองและสมาคม มี เสรีภาพทางศาสนา ปลอดภัยจากภัยคุกคามทางการเมือง มีความเสมอภาคในกฎหมาย และมีรัฐบาลที่ซื่อสัตย์ยึดถือ ประโยชน์ของ ประชาชนเป็นสำคัญ จึงนับได้ว่า ธรรมาภิบาลทำ หน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือและแนว ทางการ ดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการ สร้าง ความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง เพื่อให้ ประเทศมี พื้นฐานระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มี ความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้าง และกระบวนการการบริหารที่มี ประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ปธาน สุวรรณมงคล (2558) ได้ให้ความหมายคำว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good governance ในความหมายกว้างๆ หมายถึงการปกครองหรือการบริหารที่ดี ที่มุ่งให้เกิด ประโยชน์ ต่อประชาชน สังคม ประเทศชาติหรือองค์กรนั้น แต่หากพิจารณาให้แคบเข้า คำว่า ธรรมาภิบาล หรือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรม รวมกับ อภิบาล หมายถึงวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร

สรุป จากคำนิยามขององค์กรและนักวิชาการต่างๆ ที่ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล มาข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวความคิด ธรรมาภิบาลในบริบทของการบริหารกิจการบ้านเมือง หมายถึง การปกครองหรือการบริหารที่ดี ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และ ประเทศชาติ โดยมีการใช้อำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม นอกจากนี้ ธรรมาภิบาลยังถูกมองว่าเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้ สังคม ทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และประชาชน โดยมีการเน้นความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมแล้ว

ธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญในการสร้างระบบการบริหารที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคม

2.1.4 องค์ประกอบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรี ภาคราชการได้ริเริ่มดำเนินการสร้าง “ธรรมาภิบาล” ขึ้น กล่าวคือ ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยระเบียบนี้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยยึดถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจของบุคคล
2. หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา ตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพ สุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมี กระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน
4. หลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะ และการแสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะประชาพิจารณ์ และ การแสดงประชามติ
5. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจน การเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
6. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีข้อจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์ สินค้า บริการที่มี คุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ ยั่งยืน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด ๓ มาตรา 74 วรรคหนึ่ง “บุคคลผู้เป็น ข้าราชการ ลูกจ้างของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนร่วม เพื่ออำนวยความสะดวกและ ให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” โดยรัฐต้อง ดำเนินการตามแนวนโยบายในด้านการบริหารราชการแผ่นดินโดยพัฒนาระบบงาน ภาครัฐ มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ ควบคู่ไปกับการ ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการ ทำงานเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้หน่วยงาน ของรัฐให้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติราชการ และจัดระบบงาน ราชการและงานของรัฐเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการ สาธารณะเป็นไป อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยนำ หลัก ธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (good governance) ที่นำมาปรับใช้ในหน่วยงาน ภาครัฐประกอบด้วย 10 หลักการ ได้แก่

1. หลักประสิทธิผล (effectiveness)
2. หลักประสิทธิภาพ (efficiency)
3. หลักการตอบสนอง (responsiveness)
4. หลักการรับผิดชอบ (accountability)
5. หลักความโปร่งใส (transparency)
6. หลักการมีส่วนร่วม (participation)
7. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization)
8. หลักนิติธรรม (rule of Law)
9. หลักความเสมอภาค (equity)
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus oriented)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2552, หน้า 9) กำหนดหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 ด้าน ด้วยกัน ประกอบด้วย

1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียง กับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน และมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของ ประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มี การออกแบบกระบวนการ ปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่ เหมาะสม ให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความ ต้องการของ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายใน ระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ที่มีความหลากหลายและมีความ แตกต่าง

4) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติ หน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่ สอนงต่อความ คาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความ สำนึกในการรับผิดชอบต่อ ปัญหาสาธารณะ

5) หลักความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดย ประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถ ตรวจสอบ ได้

6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่ข้าราชการประชาชนและผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้เรียนรู้ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอ ปัญหา/ประเด็นที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทางร่วม การแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการ ตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการ ส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหาร ส่วน ท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตาม สมควร รวมถึงการมอบอำนาจ และความ รับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการ ให้แก่บุคลากรโดยมุ่งเน้นการ สร้าง ความพึงพอใจใน การให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับใน การบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

9) หลักความเสมอภาค (Equity) การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/ หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่นๆ

10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่ม บุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อ คัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดย เอกฉันท์

จากแนวคิดองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของแต่ละหน่วยงานและองค์กรต่างๆ สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลได้มีนักวิชาการสรุปแนวคิดของหลักธรรมาภิบาล ไว้มากมาย ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2552, หน้า 9) กำหนดหลัก ธรรมาภิบาลไว้ 10 ด้าน ประกอบด้วย หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ที่เหมาะสมจะนำมา ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังกล่าวยังครอบคลุมถึงหลักการบริหารด้วย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีธรรมาภิบาล ผู้วิจัยสรุปว่าเป็นแนวคิดที่กำหนดให้ทุกภาคส่วนราชการมีหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม โดยมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองความต้องการของประชาชนรัฐบาลได้พยายามปรับตัวเข้าสู่ระบบธรรมาภิบาลอย่างชัดเจน

2.2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ยึดถือหลักเสรีภาพ ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีรากฐานมาจากปรัชญาการเมืองและหลักสิทธิมนุษยชน แนวคิดเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดโครงสร้างทางการเมือง กฎหมาย และการบริหารประเทศ

2.2.1 ความหมายของประชาธิปไตย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2493 ให้ความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" ว่าเป็น "แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนส่วนใหญ่" (โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์, 2532, หน้า 4)

ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนตลอดจนเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนในการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า คนเราเกิดมาเท่าเทียมกันคือ ได้รับการคุ้มครองจากรัฐตามกฎหมายและโอกาสที่จะได้รับการบริการต่างๆ โดยเสมอหน้ากัน มีสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งจะกำหนดไว้แน่นอนในกฎหมายรัฐธรรมนูญ คู่มือประชาธิปไตยสำหรับประชาชน, 2541, หน้า 33)

ประชาธิปไตย คือ การที่รัฐบาลเป็นของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชนหรือประชาธิปไตย คือ สังคมที่ประชาชนมีเสรีภาพ (อมร รักษาสัตย์, 2543, หน้า 12)

"ประชาธิปไตย" มาจากคำว่าประชา และอธิปไตยเมื่อรวมกันแล้วหมายถึงอำนาจของประชาชน นั่นคือประชาชนเป็นอำนาจของคนหมู่มาก ดังคำกล่าวของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา อับราฮัม ลินคอล์น ที่ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นจึงเกี่ยวข้องกับประชาชนในลักษณะต่างๆ ดังนี้ (บุญธรรมเลิศสุขิเกษม, 2543, หน้า 22 - 23)

1. หลักการของประชาธิปไตยถือว่าการปกครองเป็นของประชาชน จึงถือว่าประชาชนเป็น ส่วนหนึ่งของระบบและผูกพันต่อระบอบการปกครองและมีหน้าที่ต้องรักษาประชาธิปไตยให้ยืนยาว
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง การปกครองตามหลักการที่ว่าเป็นการปกครองโดยประชาชน
3. ตามหลักเพื่อประชาชน จึงถือว่าเป้าหมายหรือนโยบายในการบริหารประเทศจะต้องมุ่งประโยชน์แก่คนส่วนมาก
4. เสี่ยงข้ามมากของประชาชน คือ หลักในการตัดสินใจปัญหา และการปกครองประเทศ
5. ประชาชนมีความเท่าเทียมกัน และมีสิทธิเสรีภาพทุกอย่างตามกฎหมาย
6. รัฐบาลอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนทั้งในทางตรง ได้แก่ การลงเสียงประชามติและทางอ้อมโดยผ่านสภาผู้แทนราษฎร

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครอง ที่เป็นของประชาชน ภายใต้สิทธิเสรีภาพที่มีความเท่าเทียมกันในการเข้าไปมีส่วนร่วม

ในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชนเป็นมาก ประชาชนมีสิทธิในการควบคุมทั้งทางตรงและทางอ้อม มีอิสระตามอำนาจที่มีซึ่งบัญญัติไว้เป็นกฎหมาย

2.2.2 ประเภทของระบอบประชาธิปไตย

รูปแบบของประชาธิปไตยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์, 2532, หน้า 59 - 63)

1. ประชาธิปไตยทางตรง เป็นประชาธิปไตยที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจโดยตรงด้วยตนเอง โดยการลงประชามติ
2. ประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน เป็นการมอบอำนาจของประชาชนให้กับตัวแทนด้วยการเลือกตั้งตัวแทน ซึ่งเป็นการมอบอำนาจล่วงหน้าแก่ผู้แทนให้ไปปฏิบัติหน้าที่แทนในนามของประชาชน
3. ประชาธิปไตยแบบกึ่งตรง เป็นการผสมผสานแนวคิดของทั้ง 2 แบบข้างต้นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทำการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน แต่ในขณะเดียวกันก็ให้สิทธิประชาชนแทรกแซงในกระบวนการทางการเมืองได้ เช่น การปลดผู้แทนก่อนหมดวาระ (recall) ให้ประชาชน ร่วมกันเสนอร่างกฎหมายเองได้ (imitative) ให้ประชาชนยับยั้งร่างกฎหมายได้ (veto) ให้ ประชาชนร่วมกันลงประชามติในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญได้ (referendum)

ระบอบประชาธิปไตยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2542, หน้า 204 - 210)

1. ระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (direct democracy) ซึ่งการปกครองอยู่ในอำนาจของพลเมืองส่วนใหญ่โดยแท้จริง หลักการบริหารและสถาบันการเมืองขึ้นอยู่กับการแสดงออกของพลเมืองเกี่ยวกับความรู้สึกและความต้องการของตนเอง พลเมืองทุกคนมีความเสมอภาคมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสภาประชาชน รวมทั้งมีอำนาจในการควบคุมสภาบริหารผ่านสภา ประชาชน

2. ประชาธิปไตยโดยตัวแทน (representative democracy) ซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน หมายถึง ระบอบการปกครองที่ประชาชนมิได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองด้วยตัวเองโดยตรง แต่ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนให้ทำหน้าที่ตัดสินใจการปกครองแทนตน ซึ่งอริสโตเติลกล่าวว่าเป็น ระบอบการปกครองโดยคนส่วนน้อย ภายใต้การควบคุมของคนส่วนใหญ่ซึ่งสาระสำคัญของการนี้มิใช่การปกครองส่วนน้อย แต่อยู่ที่การควบคุมของคนส่วนใหญ่ ซึ่งคนส่วนใหญ่จะต้องสามารถผลักดันความต้องการของตนผ่านกระบวนการทางการเมือง ประชาชนจะมีอำนาจในการควบคุมผู้นำ ของตนโดยการเลือกตั้ง (elections)

และหากผู้ปกครองไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชน ประชาชนก็มีสิทธิที่จะถอดถอนผู้ปกครองได้

2.2.3 ลักษณะสำคัญของการปกครองของระบอบประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะที่สำคัญคือ (คู่มือประชาธิปไตยสำหรับประชาชน, 2541, หน้า 33)

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครอง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การลงสมัครรับเลือกตั้งการใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. เป็นการปกครองที่มุ่งหวังให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์
4. ยึดถือเสียงข้างมากเป็นหลักในการปกครองและเคารพในสิทธิของฝ่ายข้างน้อย
5. ประชาชนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย (กฎหมายให้การคุ้มครองทุกคนเท่ากัน) และมีสิทธิเสรีภาพตามที่กฎหมายกำหนด
6. ประชาชนมีอำนาจในการควบคุมรัฐบาลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การเรียกร้องให้ ส.ส. ในเขตเลือกตั้งของตน ตั้งกระทู้ถามรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อนของตน

2.2.4 หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ยึดมั่นหลักการขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การยอมรับว่าคนทุกคนมีสติปัญญา มีเหตุผล
2. ยอมรับว่าทุกคนมีอิสระและเสรีภาพ
3. การยอมรับว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน
4. อำนาจอสูงสุดในการปกครองประชาชนเป็นของประชาชน
5. อำนาจปกครองของรัฐบาลเกิดขึ้นจากความยินยอมของประชาชนผู้ถูกปกครอง โดย วิธีการแสดงความยินยอมต่างๆ ที่สำคัญ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้ง
6. ประชาชนมีสิทธิในการคัดค้านหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด หากว่า รัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ คู่มือประชาธิปไตยของประชาชน, 2541, หน้า 33)

2.2.5 หลักการของระบอบประชาธิปไตย

สมบัติ อารังธวงค์ (2542, หน้า 247 - 249) สรุปจากปรัชญาของระบอบประชาธิปไตย ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน (popular sovereignty) โดยใช้อำนาจกำหนดตัวผู้ปกครองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง รวมถึงอำนาจในการถอดถอนตัวผู้ปกครอง
2. หลักเสรีภาพ (liberty) ได้แก่ การเลือกตั้งถอดถอนผู้ปกครองหรือผู้นำทางการเมืองการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองการเมืองทั้งด้วยการพูด การเขียน การเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะควบคุม กำกับ และตรวจสอบผู้ปกครอง การชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งในการส่งเสริมสนับสนุนและคัดค้านนโยบาย และการกระทำของผู้ปกครอง
3. หลักการเสมอภาค (equality) ในระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักควบคู่กับเสรีภาพ ซึ่งประชาชนจะได้รับโอกาสที่เสมอภาคกันและทัดเทียมกัน ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
4. หลักกฎหมาย (rule of law) ในระบอบประชาธิปไตยต้องมีที่มาอันชอบธรรมคือ อำนาจมาจากอธิปไตยของปวงชน ใช้บังคับประชาชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ และต้องให้ความคุ้มครองภายใต้กระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
5. หลักเสียงข้างมาก (majority rule) ในระบอบประชาธิปไตยเป็นการสะท้อนถึงความต้องการของคนส่วนใหญ่ แต่จะต้องให้ความเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วยเพราะฝ่ายเสียงข้างน้อยจะทำหน้าที่และมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการควบคุม กำกับ และตรวจสอบเจตนารมณ์ในการตัดสินใจของฝ่ายเสียงข้างมาก ว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่ ถ้าเสียงข้างมากลงมติตัดสินใจขัดต่อประโยชน์ ของประชาชนมีสิทธิที่จะปฏิเสธมติการตัดสินใจของเสียงข้างมากนั้นได้

2.2.6 ประโยชน์ของระบอบประชาธิปไตย

- บรรจบ อิสตุลย์ และคณะ (2515, หน้า 7) กล่าวว่าไว้ว่าระบอบประชาธิปไตยมีประโยชน์ ดังนี้
1. ป้องกันการใช้อำนาจไม่ชอบธรรมของเจ้าหน้าที่และการปกครองที่ไม่ถูกต้อง
 2. ใช้เป็นกระบวนการอันชอบธรรมตามกฎหมาย เพื่อป้องกันสิทธิและผลประโยชน์ของชนหมู่น้อย

3. ประชาชนมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นเพื่อชักจูงให้เป็นไปตามความต้องการของตนโดยการถกเถียงกันอย่างสันติในทางการเมือง

ในการศึกษาครั้งนี้ การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วยระบอบการปกครอง 2 รูปแบบก็คือ ประชาธิปไตยโดยตัวแทน และประชาธิปไตยแบบกึ่งทางตรง ที่เน้นไปทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนภายใต้ สิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียมกันอย่างเสมอภาคไม่มีการแบ่งฐานะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงเจตนารมณ์ และยังสามารถควบคุม ตรวจสอบฝ่ายบริหารโดยใช้กระบวนการที่ชอบธรรมตามกฎหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจในทางที่ไม่ชอบธรรม

ทั้งนี้การที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมือง ของบุคคลในแต่ละสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมการเมือง และเป็นกลไกสำคัญที่มีผลต่อความคิดและการแสดงออกทางพฤติกรรม อันจะนำไปสู่ระดับการเมืองการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

2.3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ หลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นคือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารทรัพยากรในระดับท้องถิ่น

2.3.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดไว้ในหมวด 18 มาตรา 281 มาตรา 282 และมาตรา 283 (โกวิทย์ พวงงาม, 2552, หน้า 17) ดังนี้

มาตรา 281 ภายใต้อำนาจมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่ง การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาในพื้นที่ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 282 การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมี หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้อง และเหมาะสมกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้

มาตรา 283 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมียอมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแล และจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ส่วนใหญ่แล้วให้ความหมายไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและอาจแตกต่างกันไปในรายละเอียด ดังนี้

เดเนียล วิท (Daniel Wit, 1967 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการ ปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจาก ประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อ ประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจาย อำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและ บริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

จอห์น เจ. คลาร์ก (John J. Clark, 1957 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้อาจจัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮร์ริส จี. มอนตากู (Harris G. Montagu, 1984 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการ ปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการ ส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของ ประชาชน ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2524, หน้า 15) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และ

โดยนัยนี้ จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, หน้า 4 – 5) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่นๆ ที่ไม่ใช่องค์กรส่วนกลาง จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 2) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการ กันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนเอง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่ง ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนมีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วย วิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่ง ที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

2.3.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, หน้า 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลักหากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถ มีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องที่ ย่อมมีความแตกต่างกันการรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง และล่าช้า หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3) เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อ

นำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้มีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4) เพื่อให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้ มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

2.3.3 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่ามันมีความเกี่ยวพันมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด

2) การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยประชาชนออกเสียงประชามติ (Reference) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น และมีส่วนรับรู้ถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน

3) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ประชาชนจึงเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ไม่

เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่นๆ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง ทั้งนี้การแบ่งเบาภาระดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญๆ หรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม และมีความคล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

4) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีก็คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

5) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

6) การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2.3.4 โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 มาตรา 70 ได้แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (ช่วงศ์ ฉายะบุตร, 2539) ต่อมาในปี 2537 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทำให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีก 1 รูปแบบ คือองค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้นได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลใน พ.ศ. 2542

ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมี 4 รูปแบบ คือ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) เทศบาล
- 3) การปกครองรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ได้กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบไว้ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัดเพื่อทำกิจการส่วนจังหวัดที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมเขตจังหวัดและเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งทั้งสองส่วนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

ในส่วนอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษา พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 มาตรา 45 (8) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ "การจัดการศึกษา" เป็นกิจการหนึ่งที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเห็นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยในมาตรา 17 (6) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา

2) เทศบาล

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 โดยมาตรา 9 ถึงมาตรา 11 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณา จัดตั้งเทศบาลไว้ ดังนี้

2.1) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประกาศกระทรวงมหาดไทยในพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไร แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งหลักเกณฑ์การเป็นเทศบาลตำบลว่าพื้นที่ที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป และอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 1,500 คน ต่อตารางกิโลเมตร

2.2) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล

2.3) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาลแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี โดยสภาเทศบาลมีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาล และกำกับดูแลการบริหารเทศบาลของคณะเทศมนตรี มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ทั้งนี้ ในแต่ละเทศบาลจะมีการแบ่งส่วนราชการแตกต่างกันตามความเหมาะสม

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็น 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนด และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่นๆ กำหนด สำหรับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนดมี 2 ส่วน คือ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติทั้งเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนครจะต้องดำเนินการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ ได้เฉพาะเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร คือ สามารถตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษาได้ จัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษาได้ ส่วนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่นๆ กำหนดในส่วนของการศึกษา คือ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 16 (9) ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา เทศบาลส่วนใหญ่จึงกำหนดให้มี "กองการศึกษา" เพื่อรับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับการบริการการศึกษา การบริหารวิชาการ และงานโรงเรียน เป็นต้น

จากข้อมูลกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในปี 2548 (ข้อมูล ณ 8 ก.ย. 48) มีจำนวนเทศบาลรวมทั้งสิ้น 1,156 แห่ง (รวมเทศบาลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาล) จำแนกเป็นเทศบาลนคร 22 แห่ง เทศบาลเมือง 113 แห่ง และเทศบาลตำบล 1,021 แห่ง

3) การปกครองรูปแบบพิเศษ

การปกครองรูปแบบพิเศษมี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ดังนี้

3.1) กรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ และต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง และให้แบ่งพื้นที่การบริหารเป็นเขตและแขวง มีโครงสร้าง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คน รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 4 คน สภากรุงเทพมหานครและสภาเขต

3.2) เมืองพัทยา เมืองพัทยาเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 การจัดโครงสร้างภายในของเมืองพัทยาดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเมืองพัทยาและปลัดเมืองพัทยา

สภาเมืองพัทยา เป็นฝ่ายนิติบัญญัติมีสมาชิก 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จำนวน 9 คน ส่วนประเภทที่สองเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากกระทรวงมหาดไทย จำนวน 8 คน สภาเมืองพัทยาทำหน้าที่วางนโยบายและอนุมัติแผนการบริหารเมือง พิจารณาและอนุมัติร่างข้อบัญญัติเมืองต่างๆ แต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการสามัญและวิสามัญ รวมทั้งควบคุมการทำงานของปลัดเมืองพัทยา ส่วนปลัดเมืองพัทยาจะเป็นฝ่ายบริหาร โดยการว่าจ้างของสภาเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการเมืองพัทยาให้เป็นไปตามนโยบายของสภาเมืองพัทยา ร่างแผน/ข้อบัญญัติงบประมาณและข้อบัญญัติอื่น รวบรวมปัญหาในการบริหารราชการเมืองพัทยาพร้อมข้อเสนอแนะ และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเพื่อเสนอสภาเมืองพัทยา ฯลฯ

ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยาลบเลิกเดิม โดยมีโครงสร้างแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเมืองพัทยา และปลัดเมืองพัทยา

เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามพระราชบัญญัติบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาตรา 162 (14) ซึ่งกำหนดว่าเมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล ดังนั้น เมืองพัทยาจึงมีหน้าที่ให้ราษฎรได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเทศบาล คือ มาตรา 50 (6) และมาตรา 54 (8) ตามพระราชบัญญัติเทศบาลและตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 16 (9) ให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา (โกวิท พวงงาม, 2544)

4) องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีขนาดเล็กที่สุดและอยู่ใกล้ชีวิตประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายของการจัดตั้ง อบต. คือ การกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้ ได้มากที่สุด และสามารถพัฒนา อบต. ไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่ง โครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปี พ.ศ. 2540 มีการจัดตั้ง อบต. รวมทั้งสิ้น 6,397 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็น อบต. ที่มีรายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาท เป็นจำนวน 5,788 แห่ง (ร้อยละ 90.48) พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 จึงมีบทบัญญัติให้ยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) อบต. ที่มีเขตติดต่อกันสามารถรวมกันได้ หากเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

2) อบต. อาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

3) อบต. ที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมกับ อบต. อื่นที่มีอาณาเขตติดต่อกัน และอยู่ภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

จากบทบัญญัติดังกล่าวมีผลทำให้จำนวนของ อบต. มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีแนวโน้มลดลงทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2548 มีจำนวน อบต. ทั้งสิ้น 6,622 แห่ง ทั้งนี้ อบต. ส่วนใหญ่ยังคงเป็น อบต. ขนาดเล็ก และเป็น อบต. ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

สำหรับอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 (5) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา

2.3.5 อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ในหมวดที่ 4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้ (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546, 2546) มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

(2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำ

แผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

(5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

(6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล

(7) คຸ້ມครอง ดุแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(7 ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(8) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่12) พ.ศ. 2546 ในส่วนที่ 3 หน้าที่ของเทศบาล ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาลดังนี้ (พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับ 12) พ.ศ.2546, 2546)

2.1 บทที่ 1 เทศบาลตำบล

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำให้เขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจกรรมใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้น้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์

2.2 บทที่ 2 เทศบาลเมือง

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50
- (2) ให้น้ำสะอาดหรือการประปา
- (3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- (5) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (6) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมือง อาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (2) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- (6) ให้มีการสาธารณสุข
- (7) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

- (8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- (10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- (12) เทศพาณิชย์

2.3 บทที่ 3 เทศบาลนคร

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53
- (2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (3) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (4) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- (5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- (6) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- (7) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (8) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

มาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่นๆ ตามมาตรา 54 ได้

3. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติสภาพำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ในส่วนที่ 3 อำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติสภาพำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546, 2546)

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) จัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 67 (8) ถูกแก้ไขและเพิ่มเติม (9) โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ตามลำดับ

4. อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา

อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 4 อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาดังนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542, 2542)

มาตรา 62 ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายเมืองพัทยามีหน้าที่ดำเนินการในเขต เมืองพัทยา ดังต่อไปนี้

- (1) การรักษาความสงบเรียบร้อย
- (2) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- (3) การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพยากรอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (4) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (5) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- (6) การจัดการจราจร
- (7) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (8) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย
- (9) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (10) การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ
- (11) การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงแรมหรสพและสถานบริการอื่น

- (12) การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- (13) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (14) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

5. อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครได้กล่าวไว้ใน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ดังนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528, 2528)

มาตรา 89 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
- (2) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด
- (3) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (4) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (5) การผังเมือง
- (6) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก หรือทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (7) การวิศวกรรมจราจร
- (8) การขนส่ง
- (9) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- (10) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (11) การควบคุมอาคาร
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- (15) การสาธารณสุข
- (16) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (17) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (18) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (19) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(20) การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรง
มหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ การจัดการศึกษา

(21) การจัดการศึกษา

(22) การสาธารณูปการ

(23) การสังคมสงเคราะห์

(24) การส่งเสริมการกีฬา

(25) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ

(26) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

(27) หน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด
นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุให้เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

จากแนวคิดทฤษฎีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เป็นแนวคิดที่มี
ความสำคัญในระบบการปกครองที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางไปยังหน่วยการ
ปกครองท้องถิ่น ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มย่อยในแต่ละท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำ
ของตน ให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารจัดการสนองความ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการ
บริหารจัดการและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ของตน ซึ่งรวมถึงการจัดการบริการสาธารณะ
ต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น แม้ว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมี
อำนาจในการบริหารงาน แต่ยังคงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและการกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง
เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามนโยบายและกฎหมายที่กำหนด

การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับ
ประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารจัดการของรัฐ

2.4. สภาพพื้นที่วิจัย

เทศบาลเมืองเลย

เทศบาลเมืองเลย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเทศบาลเมือง ตั้งอยู่ที่อำเภอ

เมืองเลย จังหวัดเลย มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลทุกตำบลทั้งตำบล ภายในเขตเทศบาลเป็น
ที่ตั้งของหน่วยงานการบริหาร สถานศึกษา สถานพยาบาลและสาธารณสุข ตลอดจนเป็น
ศูนย์กลางการคมนาคมของจังหวัดเลย มีประชากรในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 21,013 คน จัดตั้ง
ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย พ.ศ. 2479 เป็นเทศบาลขนาดใหญ่
ตั้งอยู่เลขที่ 146/20 ถนนเจริญรัฐ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีสภาพเป็นชุมชนเมือง
มีจุดศูนย์กลางอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเลย และแม่น้ำหามานไหลผ่าน ภายในเขตเทศบาลเมือง

เลยมีเนื้อที่ 12.41 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ตั้งหน่วยงานราชการต่างๆ ตลอดจนอาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า บริษัท ห้างร้าน โรงแรม สถานศึกษา ที่อยู่อาศัยของราษฎรรวมตัวกันหนาแน่น เนื่องจากเทศบาลเมืองเลยเป็นจุดศูนย์กลางในการติดต่อกับภูมิภาคต่างๆ ถนนทุกสายที่มุ่งสู่ทุกอำเภอ รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเริ่มต้นที่นี่ เช่น อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูเรือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง วนอุทยานสวนหินผางาม หรือคุณหมิงเมืองไทย แก่งคุดคู้ แก่งน้ำสาน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ขอความท้าทายในการล่องแก่ง บ้านรอยปีเชียงคาน พระธาตุศรีสองรัก วัดเนรมิตวิปัสสนา ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าสู่จังหวัดเลย ทำให้เศรษฐกิจการค้า และการลงทุนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก (<http://www.loeicity.go.th>)

วิสัยทัศน์ “เมืองเลย เมืองอยู่ดี คนมีสุข ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน”

พันธกิจการพัฒนาเทศบาลเมืองเลย

1. พัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับผังเมืองรวม และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภค
2. พัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านคุณธรรมรวมถึงการส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส
3. ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพื่อเตรียมตัวสู่การเปลี่ยนแปลงการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนส่งเสริม ฟันฟู และอนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. พัฒนาปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา
6. ส่งเสริมสนับสนุน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพต่างๆ และสนับสนุนการค้าภายในท้องถิ่น

บทบาท และอำนาจหน้าที่ เทศบาลเมืองเลย

1. ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552
 - 1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
 - 1.2 ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
 - 1.3 รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 1.4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
 - 1.5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
 - 1.6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

- 1.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 1.8 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 1.9 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล
- 1.10 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 1.11 ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 1.12 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- 1.13 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 1.14 ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- 1.15 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 1.16 ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำ
- 1.17 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 1.18 ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 1.19 บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 1.20 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 1.21 ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- 1.22 ให้มีการสาธารณสุข
- 1.23 จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 1.24 จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- 1.25 ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- 1.26 ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 1.27 ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- 1.28 เทศพาณิชย์

2. ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542

- 2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 2.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 2.4 การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
- 2.5 การสาธารณสุข
- 2.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 2.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 2.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.9 การจัดการศึกษา

2.10 การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

2.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

2.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2.14 การส่งเสริมกีฬา

2.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

2.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

2.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

2.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

2.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

2.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

2.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

2.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

2.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นๆ

2.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้

2.25 การผังเมือง

2.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

2.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

2.28 การควบคุมอาคาร

2.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

2.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

3. ตามที่กฎหมายกำหนด

3.1 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

3.2 พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518

3.3 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด พ.ศ. 2535

3.4 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

3.5 กฎหมายอื่นๆ

4.ประชากร

ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร

จำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร เทศบาลเมืองเลยจังหวัดเลย

ข้อมูลเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2567 มีจำนวนทั้งสิ้น 19,844 คน จำแนกเป็นชาย 9,819 คน หญิง 10,025 คน(<https://www.loeicity.go.th>)

2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ดัดแปลงเป็นแนวทางในวิจัยและเป็นกรอบในการวิจัย ดังต่อไปนี้

เทียนนท์ แสงบุตร (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลวิจัยพบว่า เปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคลที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และรายได้ ต่อเดือน ที่ต่างกันมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ควรมีการแต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมอนุมัติ การจัดซื้อ จัดจ้างตามโครงการทุกครั้ง ควรปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของกฎหมายและนโยบายของ หน่วยงาน ให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และนำปัญหาที่ได้รับ ทราบนำไปปฏิบัติดำเนินการแก้ไขให้มากที่สุด มีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อ ร้องเรียนของประชาชนที่ได้รับทราบ และควรประพฤติดำเนินอยู่ในระเบียบวินัยใช้ทรัพยากรใน สำนักงานอย่างประหยัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายจากเงินโครงการและงบประมาณที่ได้ในแต่ละปี

จันทินี ภูธรรมะ (2563) วิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และ

ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ควรกำหนดวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชน ควรมีการใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกับหน่วยงาน

ศรัณยา ราชรักษ์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลขุนทะเลอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนิติธรรม รองลงมา ด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความโปร่งใส ด้านความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ข้อเสนอแนะ คือ พนักงานเทศบาลตำบลขุนทะเล ควรพัฒนาหน้าที่ของตนเพื่อ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ควรกำหนดนโยบายในการบริหารเชิงบูรณาการโดยนำจุดแข็งและจุดอ่อนของการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้านมาเชื่อมโยงกันควรจัดโครงการเสริมสร้างธรรมาภิบาลและการประสานงาน เชิงกลยุทธ์ ควรมีการกำหนดนโยบายให้พนักงานเทศบาลตำบลขุนทะเลเป็นศูนย์กลางของประชาชน เพิ่มโอกาสให้แก่บุคลากร ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของเทศบาลมากขึ้น

พิชัยรัฐ หมีนด้วง และ นัสพงษ์ กลิ่นจำปา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอ เมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า อาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ การณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหาร จัดการและปฏิบัติงานที่ดี โดยการจัดอบรมปฏิบัติสร้างจิตสำนึกในสำนักงานและชุมชนในองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองบัว ให้มากขึ้นอีก เพื่อจะได้ช่วยให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นบริบทของคุณธรรมในสังคมปัจจุบัน

ศิรประภา พัฒม (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า

1. การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักการ

ตอบสนอง หลักประสิทธิผล หลักการกระจายอำนาจ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักการรับผิดชอบ ตามลำดับ 2. ปัญหา และอุปสรรค การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการขององค์การ บริหารส่วนตำบลห้วยหิน 1) หลักการตอบสนอง ในการให้บริการประชาชน เช่น การชำระภาษี การขออนุญาตต่างๆ บางภารกิจไม่สามารถผ่านระบบคอมพิวเตอร์ได้ประชาชนจึงต้องเดินทาง มาติดต่อด้วยตนเอง ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการรับบริการ 2) หลักการมีส่วนร่วม ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าประชาคม ทำให้การแสดงความคิดเห็นถึงประเด็น ปัญหาและ ความต้องการของประชาชนส่วนน้อย 3) หลักการกระจายอำนาจ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจใน การดำเนินงานบางภารกิจ ผู้บริหารยังไม่ได้มีการถ่ายโอนอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติงานจึงทำให้การ ปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ไม่คล่องตัวจึงไม่สามารถสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน 4) หลักความเสมอภาค เกิดจาก ความสนิทสนม พวักพ้องและความเกรงใจ ทำให้การปฏิบัติงานต่อกันไม่มีความเสมอภาค การ บริหารงานซึ่งมาจากคนละฝ่ายคนละพวก ก็จะได้รับ การปฏิบัติงานไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังมีการกีดกัน เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว จึงทำให้การปฏิบัติต่อกันไม่เสมอภาค 5) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ไม่ปฏิบัติตามเสียงข้างมากและข้อตกลง จึงขัดต่อกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติ ซึ่งต้องมีการหาข้อยุติร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

จิราภรณ์ สี่ไพร และ ธนัสถา ไรจนตระกูล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของตำบลศาลาลาย อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าเทศบาลตำบลศาลาลายมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ในเรื่องของการกำหนดหรือออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ควรที่จะ คำนึงถึงประเด็นของการมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่หรือพิจารณาก่อนว่ามีความจำเป็นต่อพื้นที่หรือไม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของเทศบาลเพื่อก่อให้เกิดการเป็นวัฒนธรรมที่ดีของพื้นที่ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการ สนับสนุนให้เทศบาลตำบลศาลาลาย มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานดังนี้ 1) ควรคิดริเริ่มโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยยึดหลักประชาชนและพื้นที่เป็น ศูนย์กลางความบริสุทธิ์ ยุติธรรมอย่าง สม่าเสมอและต่อเนื่อง 5) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารงานที่ดี ดังนั้น ควรสร้างการรับรู้ และสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในใจของผู้ปฏิบัติงาน บุคลากรและทุกฝ่ายของเทศบาล ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานโดยภาพรวมขององค์กรออกมามีประสิทธิภาพมากที่สุด

วุฒิศักดิ์ เพียรจิตร (2564) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหมอนนาง ในภาพรวมแล้วทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักคุณธรรม และสุดท้ายคือด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหมอนนาง พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนครั้งที่เคยใช้บริการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหมอนนาง ไม่แตกต่างกัน

นันทนัช ผลแสง และบุญเหลือ บุบผามาลา (2565) วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักประสิทธิผล รองลงมาคือด้านหลักการตอบสนอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

วิชณพงศ์ อ่อนศิริ และชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัย พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านหลักความคุ้มค่า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระดับตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

พลอยไพลิน ดันเจริญพงศ์ และนันทินา โชติพิทยานนท์ (2566) วิจัยเรื่อง ทักษะคติของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่งสำหรับประชาชนผู้ได้รับสิทธิ ในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย ผลการศึกษาพบว่า 1.ภาวะผู้นำทางการเมืองตามทัศนคติของประชาชนในพื้นที่มีต่อผู้ว่าราชการของกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ

มากที่สุด 2.ในการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ,อายุ,การศึกษา และอาชีพที่ แตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน 3.ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและพฤติกรรมผู้นำกับ ทัศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยคุณลักษณะผู้นำและปัจจัยพฤติกรรมผู้นำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติของ ประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และ 4.ข้อเสนอแนะ จากการวิจัย ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ควรมีคุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมทั้งทางด้าน ลักษณะทางกายภาพ และ บุคลิกภาพ และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และมีการ แสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

วิภาพรรณ โคตรสุย (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ที่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน 3. แนว ทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ควรส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ ได้รับข่าวสาร กฎระเบียบข้อบังคับที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้เกิดมาตรฐานและลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

ชนิดาภา สวนโต และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส และผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวม

ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

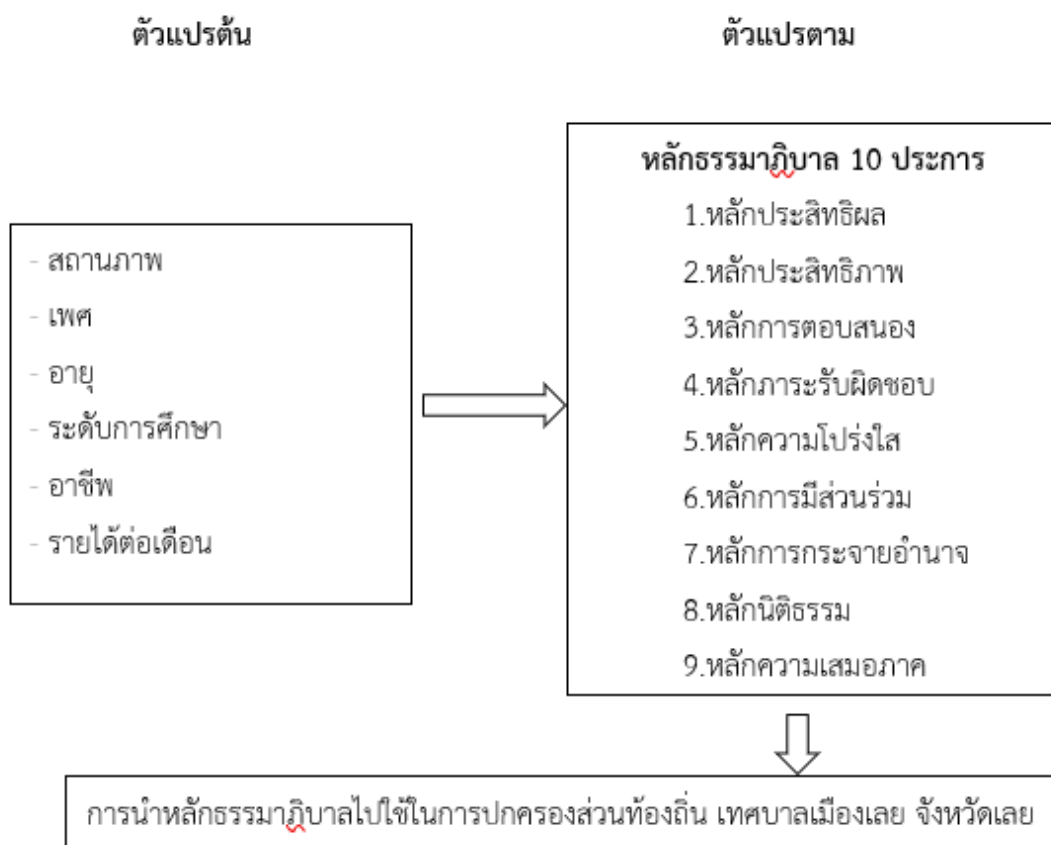
ภัทราวดี ศิลาคม และโกศล สอดส่อง (2567) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือด้านหลักความโปร่งใส และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักความรับผิดชอบ 2. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง ไม่แตกต่างกัน

จุราณี สมชัยยานนท์ (2568) วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมา คือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม 2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ได้แก่ ควรให้ด้วยการลงพื้นที่หรือสำรวจ เพื่อทำความเข้าใจปัญหาและความต้องการ ของประชา,ชน ตลอดจนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกแบบแนวคิดการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ด้วย 2) ควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ของเทศบาลตำบลศาลาลายให้มากยิ่งขึ้นและมีความต่อเนื่อง 3) ดำเนินการสรุปผลการดำเนินการต่างๆ เผยแพร่ต่อภาคประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ มากยิ่งขึ้นและมีความต่อเนื่อง 4) ยึดมั่นในหลักความโปร่งใส มีหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้ มี

ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์กรมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงานและปฏิบัติงานตามแผนงาน

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นในไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความโปร่งใสและลดการทุจริต โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นและวิถีปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 10 หลักสำคัญ ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการระมัดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

2.6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาล เมืองเลย จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการศึกษาวิจัย
- 3.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.4 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1. รูปแบบการศึกษาวิจัย

งานสารนิพนธ์เรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย” เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากการตอบแบบสอบถามในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ตามแบบสอบถามที่กำหนด

3.2. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 การศึกษาวิจัยในเชิงเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารงานอื่นๆ ที่ได้ทำการศึกษาและรวบรวมไว้ก่อนแล้ว

3.2.2 การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาแบบการตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัด

เลย เพื่อทราบถึงหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยการออกแบบวิธีวิจัยให้มีการควบคุมตัวแปรที่ศึกษา จัดเตรียมเครื่องมือรวบรวมข้อมูล และประมวลข้อสรุป

3.3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเลย จังหวัดเลย จำนวน 15,848 ราย (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2567)

3.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเลย จังหวัดเลย โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1960, p. 1088 – 1089) จำนวน 390 คน

3.4. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (1960, p. 1088 – 1089) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง = 0.05

แทนแทนค่าในสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{15,848}{1+15,848(0.05)^2}$$

$$= 390.152$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 390 คน

3.5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่เป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน

ตอนที่ (1) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม คำตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ถามเกี่ยวกับ สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ (2) เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในหลักธรรมาภิบาล 10 หลัก คือ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ จำนวน 50 ข้อดังนี้

1. ด้านหลักประสิทธิภาพ	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านหลักประสิทธิผล	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านหลักการตอบสนอง	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านหลักการรับผิดชอบต่อ	จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านหลักความโปร่งใส	จำนวน 5 ข้อ
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 5 ข้อ
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	จำนวน 5 ข้อ
8. ด้านหลักนิติธรรม	จำนวน 5 ข้อ
9. ด้านหลักความเสมอภาค	จำนวน 5 ข้อ
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	จำนวน 5 ข้อ

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดมาตราวัดของ Likert's Scale โดยกำหนดความหมายค่า คะแนนของช่วงน้ำหนัก ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

คะแนน 3 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย

คะแนน 1 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

ตอนที่ (3) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลัก
ธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นคำถามแบบ
ปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

3.6. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น
เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 ศึกษาตำรา คู่มือ วารสาร ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.6.2 กำหนดประเด็นต่างๆ ที่ต้องการทราบเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้
ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เพื่อนำไปใช้ในการสร้างข้อคำถามใน
แบบสอบถาม

3.6.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.6.4 สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยตอนที่ (1) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ข้อมูลบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม คำตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check
list) ถามเกี่ยวกับ สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และข้อมูลทั่วไป
ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ (2) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาล
ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น คำตอบมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
(Rating Scale) ตอนที่ (3) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการนำ
หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นคำถามแบบ
ปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

3.6.5 สร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์พิจารณา
ตรวจสอบประเด็นต่างๆ ตลอดจนความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.6.6 แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตาม
คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) และ
ให้ข้อเสนอแนะ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00

3.6.7 การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย ซึ่งเป็น เทศบาลเมืองที่ใกล้เคียง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความ เทียงตรงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha และได้ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.907

3.6.8 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและรูปแบบ ดังต่อไปนี้

3.7.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary)

3.7.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ดำเนินการ จัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีล้านช้าง ถึง นายกเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเทศบาล เมืองเลย จังหวัดเลย

2) ผู้วิจัยได้รับแบบตอบรับในการขอความอนุเคราะห์ลงพื้นที่แจก แบบสอบถาม

และผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม ให้แก่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม วิจัยในครั้งนี้

3) ผู้วิจัยคอยตรวจสอบข้อมูลของแบบสอบถามที่ได้รับรวบรวมไว้

4) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ รวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นองค์รวมและสมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เป็น เอกสารทางวิชาการต่างๆ เช่น บทความ หนังสือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ดุษฎี นิพนธ์ เอกสารเผยแพร่ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.8.1 นำข้อมูลแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์

3.8.2 นำข้อมูลแบบสอบถามมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

3.8.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูป

3.8.4 วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม
ตัวแปร สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

3.8.5 นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดย
พิจารณาจากขอบเขตของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการแบบสอบถามผลที่ได้จากการแปลผล ดังนี้
(สำเริง จันทรสุวรรณ, 2547)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นน้อยที่สุด

3.9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยผลโครงการครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดย
โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

3.9.1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ใช้หา
ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (percentage)

3.9.2. วิเคราะห์การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาล
เมืองเลย จังหวัดเลย โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปล
ความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.9.3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตาม สถานภาพ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

3.9.4. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ และพรรณนาวิเคราะห์ นำเสนอแบบบรรยายความเรียง เพื่อให้ทราบประสิทธิผลของตัวชี้วัดที่ได้ศึกษา เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการนำพัฒนาต่อยอด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลยโดย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเลย จังหวัดเลย จำนวน 390 คน แล้วทำการประเมินผลเป็นค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation) และทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้วยสถิติ T-test และสถิติ (One-way ANOVA หรือ F-test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1. สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

N แทน จำนวนประชากร

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t – Distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution

df แทน ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)

p แทน ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ

* แทน มินัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2. การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

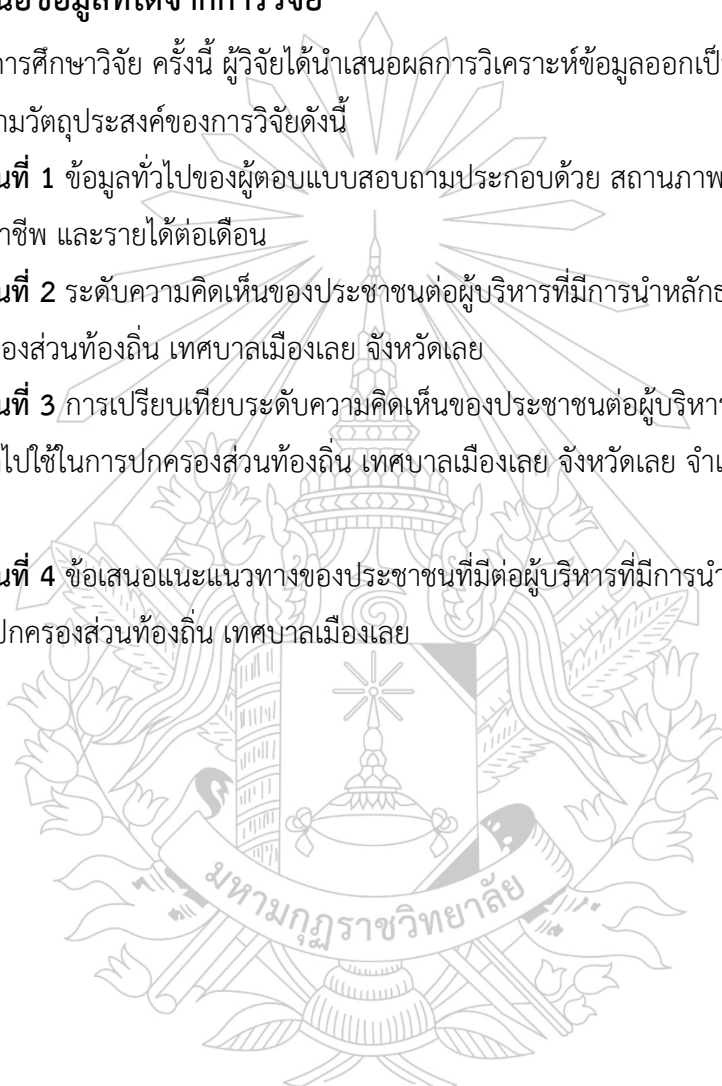
ในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน โดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย

4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	51	13.08
สมรส	308	78.97
หย่าร้าง	31	7.95
รวม	390	100.00
เพศ		
ชาย	213	54.62
หญิง	177	45.38
รวม	390	100.00
อายุ		
18 - 30 ปี	80	20.51
31 - 50 ปี	273	70.00
มากกว่า 50 ปี	37	9.49
รวม	390	100.00

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	65	16.67
มัธยมศึกษา	169	43.33
อนุปริญญา / ปวส.	122	31.28
ปริญญาตรี	26	6.67
ปริญญาโท	6	1.54
ปริญญาเอก	2	0.51
รวม	390	100.00
อาชีพ		
เกษตรกร	166	42.56
รับจ้างทั่วไป	45	11.54
ธุรกิจส่วนตัว	21	5.38
รับราชการ	31	7.95
พนักงานบริษัท	127	32.56
รวม	390	100.00
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000	82	21.03
10,000 – 25,000 บาท	247	63.33
25,001 – 50,000 บาท	53	13.59
50,001 - 100,000 บาท	6	1.54
มากกว่า 100,000 บาท	2	0.51
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพคือ สมรส จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 78.97 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.08 และน้อยที่สุด คือ มีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.95

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 54.62 และเป็น เพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 45.38

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 50 ปี จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาคือ 18 - 30 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 และน้อยที่สุดคือ มีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.49

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคือ อนุปริญญา / ปวส. จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.28 และน้อยที่สุดคือ มีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 42.56 รองลงมาคือ พนักงานบริษัท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.56 และน้อยที่สุดคือ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.38

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 25,000 บาท จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 รองลงมาคือ ไม่เกิน 10,000 จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.03 และน้อยที่สุดคือ มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

รายละเอียดระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย นำเสนอดังตารางที่ 2 - 12 ดังนี้

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักประสิทธิผล	3.43	0.82	มาก
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	3.35	0.87	ปานกลาง
3. ด้านหลักการตอบสนอง	3.58	0.73	มาก
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	3.79	0.41	มาก
5. ด้านหลักความโปร่งใส	3.05	0.43	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวม (ต่อ)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.80	0.68	มาก
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.17	0.47	มาก
8. ด้านหลักนิติธรรม	4.02	0.54	มาก
9. ด้านหลักความเสมอภาค	4.08	0.55	มาก
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.66	0.70	มาก
รวม	3.69	0.38	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D = 0.38) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.47) รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.08$, S.D = 0.55) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.05$, S.D = 0.43) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังตารางที่ 3 - 12

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักประสิทธิผลโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
1. ด้านหลักประสิทธิผล			
1. ท่านคิดว่าการดำเนินงานของหน่วยงานราชการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับใด	3.42	1.03	มาก
2. ท่านพอใจกับผลลัพธ์ที่ได้รับจากการบริการของหน่วยงานราชการในระดับใด	3.36	1.09	ปานกลาง
3. ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิผลในระดับใด	3.40	0.99	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในระดับใด	3.51	0.98	มาก
5. ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุง อย่างต่อเนื่องในด้านประสิทธิผลของการดำเนินงานและเป็นระบบในระดับใด	3.45	0.98	มาก
รวม	3.43	0.82	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักประสิทธิผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, $S.D = 0.82$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในระดับใด ($\bar{X} = 3.51$, $S.D = 0.98$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุง อย่างต่อเนื่องในด้านประสิทธิผลของการดำเนินงานและเป็นระบบในระดับใด ($\bar{X} = 3.45$, $S.D = 0.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจกับผลลัพธ์ที่ได้รับจากการบริการของหน่วยงานราชการในระดับใด ($\bar{X} = 3.36$, $S.D = 1.09$)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักประสิทธิภาพโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ			
6. ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าให้เกิด ประสิทธิภาพในระดับใด	3.46	1.13	มาก
7. ท่านพอใจกับระยะเวลาที่ใช้ในการให้บริการที่มีประสิทธิภาพของ หน่วยงานราชการในระดับใด	3.37	1.01	ปาน กลาง
8. ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานที่มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องในระดับใด	3.24	1.02	ปาน กลาง
9. ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการอย่างเหมาะสมในระดับใด	3.27	1.08	ปาน กลาง
10. ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการพัฒนาขีด ความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับใด	3.42	1.06	มาก
รวม	3.35	0.87	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, $S.D = 0.87$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าให้เกิดประสิทธิภาพในระดับใด ($\bar{X} = 3.46$, $S.D = 1.13$) รองลงมา คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับใด ($\bar{X} = 3.42$, $S.D = 1.06$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมในระดับใด ($\bar{X} = 3.27$, $S.D = 1.08$)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการตอบสนองโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
3. ด้านหลักการตอบสนอง			
11.ท่านคิดว่าหน่วยงานสามารถให้บริการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในระดับใด	3.36	1.12	ปาน กลาง
12.ท่านพอใจกับการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในระดับใด	3.37	0.95	ปาน กลาง
13.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการปรับปรุงบริการตามความคาดหวังของประชาชนในระดับใด	3.45	0.97	มาก
14.ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนในระดับใด	3.41	1.00	มาก
15.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับบริการที่มีให้ในระดับใด	4.32	0.76	มาก ที่สุด
รวม	3.58	0.73	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการตอบสนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D = 0.73) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับบริการที่มีให้ในระดับใด ($\bar{X} = 4.32$, S.D = 0.76) รองลงมา คือ ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการปรับปรุงบริการตามความคาดหวังของประชาชนในระดับใด ($\bar{X} = 3.45$, S.D = 0.97) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานสามารถให้บริการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในระดับใด ($\bar{X} = 3.36$, S.D = 1.12)

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักภาระรับผิดชอบโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ด้านหลักภาระรับผิดชอบ			
16. ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการแสดงความรับผิดชอบต่อการทำงาน ของตนเองในระดับใด	4.06	0.67	มาก
17. ท่านพอใจกับการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของหน่วยงาน ในระดับใด	4.11	0.89	มาก
18. ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใสใน ระดับใด	4.02	0.73	มาก
19. ท่านมีความเชื่อมั่นในความรับผิดชอบต่อหน่วยงานต่อปัญหา สาธารณะในระดับใด	3.88	0.68	มาก
20. ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการจัดการกับข้อผิดพลาดในการทำงานอย่าง เหมาะสมในระดับใด	2.87	0.69	ปาน กลาง
รวม	3.79	0.41	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักภาระรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.41) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านพอใจกับการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 4.11$, S.D = 0.89) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการแสดงความรับผิดชอบต่อการทำงานของตนเองในระดับใด ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.67) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการจัดการกับข้อผิดพลาดในการทำงานอย่างเหมาะสมในระดับใด ($\bar{X} = 2.87$, S.D = 0.69)

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความโปร่งใสโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. ด้านหลักความโปร่งใส			
21.ท่านคิดว่าสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานราชการได้ในระดับใด	2.84	0.87	ปานกลาง
22.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาในระดับใด	3.36	0.75	ปานกลาง
23.ท่านพอใจกับการชี้แจงข้อมูลของหน่วยงานเมื่อมีข้อสงสัยในระดับใด	2.77	0.60	ปานกลาง
24.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการตรวจสอบได้ง่ายในระดับใด	2.97	0.64	ปานกลาง
25.ท่านมีความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด	3.28	0.79	ปานกลาง
รวม	3.05	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $S.D = 0.43$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาในระดับใด ($\bar{X} = 3.36$, $S.D = 0.75$) รองลงมา คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 3.28$, $S.D = 0.79$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจกับการชี้แจงข้อมูลของหน่วยงานเมื่อมีข้อสงสัยในระดับใด ($\bar{X} = 2.77$, $S.D = 0.60$)

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม			
26.ท่านมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริการของหน่วยงานในระดับใด	3.68	1.11	มาก
27.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนอย่างจริงจังในระดับใด	3.54	1.06	มาก
28.ท่านพอใจกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของ หน่วยงานในระดับใด	3.61	1.01	มาก
29.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชน เข้าร่วมในระดับใด	3.73	1.01	มาก
30.ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการ สร้างความร่วมมือกับประชาชนในระดับใด	4.46	0.65	มากที่สุด
รวม	3.80	0.68	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.68) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในระดับใด ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.65) รองลงมา คือ ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในระดับใด ($\bar{X} = 3.73$, S.D = 1.01) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างจริงจังในระดับใด ($\bar{X} = 3.54$, S.D = 1.06)

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการกระจายอำนาจโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ			
31.ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนในระดับใด	4.23	0.63	มากที่สุด
32.ท่านมีความเชื่อมั่นว่าหน่วยงานท้องถิ่นสามารถตัดสินใจและดำเนินการได้อย่างอิสระตามความต้องการของชุมชนในระดับใด	4.32	0.84	มากที่สุด
33.ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจช่วยให้การบริการสาธารณะในชุมชนของคุณดีขึ้นในระดับใด	4.17	0.69	มาก
34.ท่านมีโอกาสนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในชุมชนของท่านในระดับใด	4.04	0.69	มาก
35.ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจทำให้เกิดความโปร่งใสและความรับผิดชอบในหน่วยงานท้องถิ่นในระดับใด	4.08	0.72	มาก
รวม	4.17	0.47	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.47) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความเชื่อมั่นว่าหน่วยงานท้องถิ่นสามารถตัดสินใจและดำเนินการได้อย่างอิสระตามความต้องการของชุมชนในระดับใด ($\bar{X} = 4.32$, S.D = 0.84) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนในระดับใด ($\bar{X} = 4.23$, S.D = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีโอกาสนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในชุมชนของท่านในระดับใด ($\bar{X} = 4.04$, S.D = 0.69)

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักนิติธรรมโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8. ด้านหลักนิติธรรม			
36.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างเป็นธรรมในระดับใด	4.11	0.69	มาก
37.ท่านพอใจกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานในระดับใด	4.02	0.82	มาก
38.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระดับใด	4.00	0.82	มาก
39.ท่านมีความเชื่อมั่นในความยุติธรรมของการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด	3.96	0.81	มาก
40.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัดในระดับใด	4.01	0.87	มาก
รวม	4.02	0.54	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D = 0.54) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างเป็นธรรมในระดับใด ($\bar{X} = 4.11$, S.D = 0.69) รองลงมา คือ ท่านพอใจกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 4.02$, S.D = 0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความยุติธรรมของการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 3.96$, S.D = 0.81)

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความเสมอภาคโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. ด้านหลักความเสมอภาค			
41.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ในระดับใด	3.98	0.95	มาก
42.ท่านพอใจกับการไม่แบ่งแยกในการให้บริการของ หน่วยงานในระดับใด	4.12	0.75	มาก
43.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการคำนึงถึงความหลากหลายของ ประชาชนในการให้บริการในระดับใด	4.19	0.78	มาก
44.ท่านมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของการบริการ ของหน่วยงานในระดับใด	4.02	0.81	มาก
45.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการจัดการกับปัญหาความไม่ เสมอภาคอย่างเหมาะสมในระดับใด	4.10	0.75	มาก
รวม	4.08	0.55	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความเสมอภาค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D = 0.55) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการคำนึงถึงความหลากหลายของประชาชนในการให้บริการในระดับใด ($\bar{X} = 4.19$, S.D = 0.78) รองลงมา คือ ท่านพอใจกับการไม่แบ่งแยกในการให้บริการของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 4.12$, S.D = 0.75) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกันในระดับใด ($\bar{X} = 3.98$, S.D = 0.95)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติโดยภาพรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ			
46.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการส่งเสริมการปรึกษาหารือและหาข้อสรุปที่เป็นฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับใด	3.96	0.85	มาก
47.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการจัดการข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมและโปร่งใสในระดับใด	3.54	1.05	มาก
48.ท่านคิดว่าความตัดสินใจของหน่วยงานสะท้อนถึงความต้องการและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในระดับใด	3.52	1.08	มาก
49.ท่านคิดว่ามีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายหรือโครงการที่มีผลกระทบต่อคุณในระดับใด	3.55	1.01	มาก
50.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารผลการหาข้อตกลงให้ประชาชนทราบในระดับใด	3.75	1.02	มาก
รวม	3.66	0.70	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.70) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการส่งเสริมการปรึกษาหารือและหาข้อสรุปที่เป็นฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับใด ($\bar{X} = 3.96$, S.D = 0.85) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารผลการหาข้อตกลงให้ประชาชนทราบในระดับใด ($\bar{X} = 3.75$, S.D = 1.02) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าความตัดสินใจของหน่วยงานสะท้อนถึงความต้องการและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในระดับใด ($\bar{X} = 3.52$, S.D = 1.08)

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

รายละเอียดการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล นำเสนอดังตารางที่ 13 - 31 ดังนี้

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อ ผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วน ท้องถิ่น	โสด		สมรส		หย่าร้าง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย						
1. ด้านหลักประสิทธิผล	3.25	0.84	3.47	0.82	3.28	0.73
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	3.18	0.88	3.40	0.88	3.15	0.75
3. ด้านหลักการตอบสนอง	3.42	0.74	3.63	0.73	3.37	0.65
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	3.80	0.39	3.81	0.41	3.61	0.46
5. ด้านหลักความโปร่งใส	3.04	0.43	3.05	0.43	3.05	0.45
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.64	0.67	3.84	0.69	3.68	0.55
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	3.96	0.62	4.20	0.44	4.19	0.46
8. ด้านหลักนิติธรรม	3.83	0.70	4.04	0.52	4.16	0.27
9. ด้านหลักความเสมอภาค	3.85	0.60	4.12	0.53	4.08	0.52
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.48	0.74	3.70	0.70	3.57	0.56
โดยภาพรวม	3.54	0.40	3.72	0.37	3.61	0.29

จากตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมกลุ่มสถานภาพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สมรส

($\bar{X} = 3.72$, S.D.= 0.37) รองลงมา คือ หย่าร้าง ($\bar{X} = 3.61$, S.D.= 0.29) ส่วนกลุ่มสถานภาพที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โสด ($\bar{X} = 3.54$, S.D.= 0.40)

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารตามการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	2.877	2	1.438	2.166	0.116
	ภายในกลุ่ม	257.006	387	0.664		
	รวม	259.883	389			
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3.397	2	1.699	2.237	0.108
	ภายในกลุ่ม	293.877	387	0.759		
	รวม	297.274	389			
3. ด้านหลักการตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	3.474	2	1.737	3.326	0.037*
	ภายในกลุ่ม	202.120	387	0.522		
	รวม	205.594	389			
4. ด้านหลักการระมัดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.116	2	0.558	3.305	0.038*
	ภายในกลุ่ม	65.350	387	0.169		
	รวม	66.466	389			
5. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.003	2	0.002	0.010	0.991
	ภายในกลุ่ม	71.027	387	0.184		
	รวม	71.031	389			
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.396	2	1.198	2.623	0.074
	ภายในกลุ่ม	176.718	387	0.457		
	รวม	179.113	389			
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	2.381	2	1.191	5.400	0.005*
	ภายในกลุ่ม	85.332	387	0.220		
	รวม	87.713	389			

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
ที่จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.523	2	1.261	4.386	0.013*
	ภายในกลุ่ม	111.281	387	0.288		
	รวม	113.804	389			
9. ด้านหลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	3.033	2	1.517	5.185	0.006*
	ภายในกลุ่ม	113.199	387	.293		
	รวม	116.232	389			
10. ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	2.429	2	1.214	2.515	0.082
	ภายในกลุ่ม	186.860	387	0.483		
	รวม	189.288	389			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.631	2	0.816	5.841	0.003*
	ภายในกลุ่ม	54.045	387	0.140		
	รวม	55.677	389			

*แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักการรับผิดชอบ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความเสมอภาค แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ด้านที่แตกต่างกันผู้วิจัยนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังตารางที่ 15 – 19

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารตามการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการตอบสนอง

สถานภาพ	โสด	สมรส	หย่าร้าง
โสด		0.046*	0.969
สมรส			0.171
หย่าร้าง			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการตอบสนอง โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โสดกับสมรส นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารตามการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการระับผิดชอบ

สถานภาพ	โสด	สมรส	หย่าร้าง
โสด		0.989	0.130
สมรส			*0.038
หย่าร้าง			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการระับผิดชอบ โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ สมรสกับหย่าร้าง นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารตามการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการกระจายอำนาจ

สถานภาพ	โสด	สมรส	หย่าร้าง
โสด		0.005*	0.103
สมรส			0.999
หย่าร้าง			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โสดกับสมรส นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักนิติธรรม

สถานภาพ	โสด	สมรส	หย่าร้าง
โสด		0.041*	0.027*
สมรส			0.470
หย่าร้าง			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ โสดกับสมรส และโสดกับหย่าร้าง นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความเสมอภาค

สถานภาพ	โสด	สมรส	หย่าร้าง
โสด		0.006*	0.197
สมรส			0.923
หย่าร้าง			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความเสมอภาค โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โสดกับสมรส นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	ชาย		หญิง		t-test	P-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักประสิทธิภาพ	3.43	0.82	3.42	0.81	0.214	0.831
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	3.31	0.90	3.40	0.85	-0.957	0.339
3. ด้านหลักการตอบสนอง	3.57	0.73	3.60	0.72	-0.472	0.637
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	3.78	0.41	3.80	0.42	-0.316	0.752
5. ด้านหลักความโปร่งใส	3.06	0.41	3.04	0.45	0.490	0.625
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.82	0.68	3.79	0.68	0.498	0.619
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.14	0.53	4.20	0.40	-1.327	0.185
8. ด้านหลักนิติธรรม	4.02	0.60	4.02	0.46	-0.124	0.901
9. ด้านหลักความเสมอภาค	4.09	0.56	4.07	0.53	0.418	0.676
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.67	0.71	3.66	0.68	0.111	0.911
โดยภาพรวม	3.69	0.38	3.70	0.37	-0.258	0.796

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 20 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านก็ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการ ปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	18 - 30 ปี		31 - 50 ปี		มากกว่า 50 ปี	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านหลักประสิทธิภาพ	3.27	0.85	3.48	0.81	3.35	0.75
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	3.26	0.85	3.39	0.90	3.24	0.74
3. ด้านหลักการตอบสนอง	3.45	0.73	3.64	0.74	3.44	0.60
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	3.76	0.44	3.82	0.40	3.64	0.41
5. ด้านหลักความโปร่งใส	3.04	0.43	3.05	0.42	3.01	0.45
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.65	0.72	3.85	0.67	3.80	0.59
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.09	0.56	4.19	0.46	4.19	0.38
8. ด้านหลักนิติธรรม	3.93	0.63	4.04	0.53	4.04	0.39
9. ด้านหลักความเสมอภาค	3.92	0.59	4.13	0.53	4.09	0.56
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.58	0.58	3.73	0.69	3.66	0.70
โดยภาพรวม	3.58	0.41	3.73	0.37	3.63	0.27

จากตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมกลุ่มอายุที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 31 - 50 ปี ($\bar{X}$ = 3.73, S.D.= 0.37) รองลงมา คือ มากกว่า 50 ปี ($\bar{X}$ = 3.63, S.D.= 0.27) ส่วนกลุ่มอายุที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ 18 - 30 ปี ($\bar{X}$ = 3.58, S.D.= 0.41)

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม
อายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	2.949	2	1.474	2.221	0.110
	ภายในกลุ่ม	256.934	387	0.664		
	รวม	259.883	389			
2. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.675	2	0.837	1.096	0.335
	ภายในกลุ่ม	295.599	387	0.764		
	รวม	297.274	389			
3. ด้านหลักการ ตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	3.087	2	1.544	2.950	0.054
	ภายในกลุ่ม	202.507	387	0.523		
	รวม	205.594	389			
4. ด้านหลักภาระ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.101	2	0.551	3.260	0.039*
	ภายในกลุ่ม	65.364	387	0.169		
	รวม	66.466	389			
5. ด้านหลักความ โปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.088	2	0.044	0.241	0.786
	ภายในกลุ่ม	70.942	387	0.183		
	รวม	71.031	389			
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.552	2	1.276	2.796	0.062
	ภายในกลุ่ม	176.562	387	0.456		
	รวม	179.113	389			
7. ด้านหลักการกระจาย อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.584	2	0.292	1.297	0.274
	ภายในกลุ่ม	87.129	387	0.225		
	รวม	87.713	389			

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม อายุ โดยภาพรวมและรายด้าน (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.771	2	0.385	1.319	0.269
	ภายในกลุ่ม	113.033	387	0.292		
	รวม	113.804	389			
9. ด้านหลักความเสมอ ภาค	ระหว่างกลุ่ม	2.714	2	1.357	4.626	0.010*
	ภายในกลุ่ม	113.518	387	0.293		
	รวม	116.232	389			
10. ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	4.512	2	2.256	4.725	0.009*
	ภายในกลุ่ม	184.776	387	0.477		
	รวม	189.288	389			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.512	2	0.756	5.400	0.005*
	ภายในกลุ่ม	54.165	387	0.140		
	รวม	55.677	389			

*แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 22 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า P-value = 0.005 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ด้านหลักความเสมอภาค และด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ด้านที่แตกต่างกันผู้วิจัยนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังตารางที่ 23 – 25

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม อายุ ด้านหลักภาระรับผิดชอบ

อายุ	18 - 30 ปี	31 - 50 ปี	มากกว่า 50 ปี
18 - 30 ปี		0.489	0.393
31 - 50 ปี			0.014*
มากกว่า 50 ปี			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอายุ ด้านหลักภาระรับผิดชอบ โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ 31 - 50 ปีกับมากกว่า 50 ปี นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม อายุ ด้านหลักความเสมอภาค

อายุ	18 - 30 ปี	31 - 50 ปี	มากกว่า 50 ปี
18 - 30 ปี		0.010*	0.271
31 - 50 ปี			0.935
มากกว่า 50 ปี			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

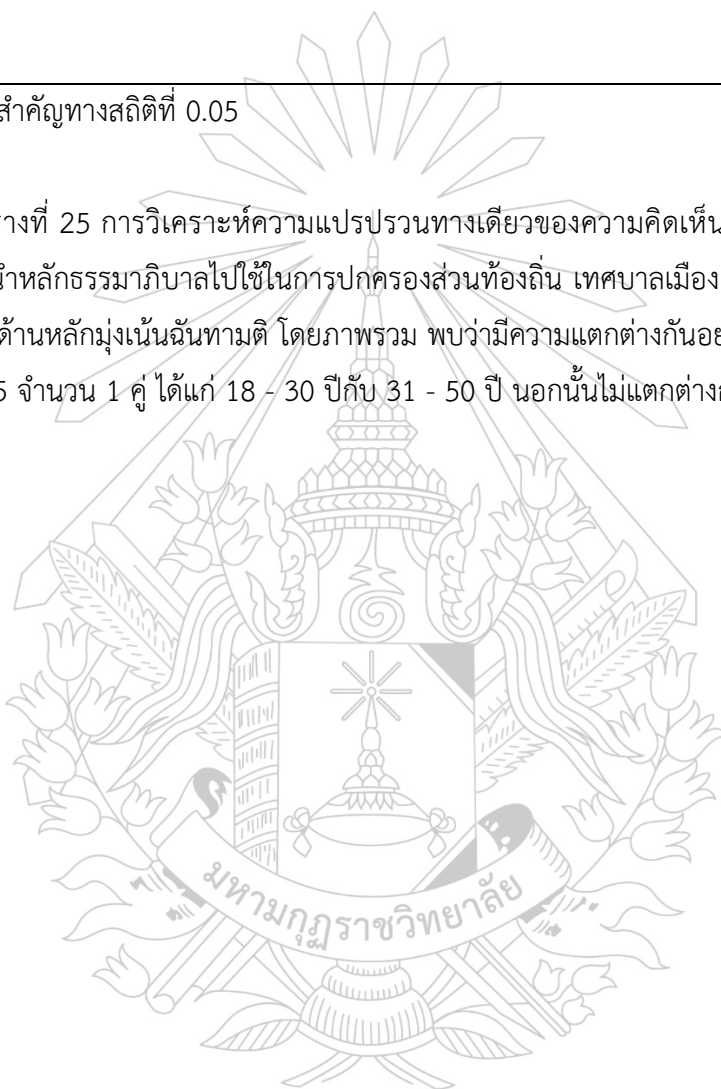
จากตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอายุ ด้านหลักความเสมอภาค โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ 18 - 30 ปีกับ 31 - 50 ปี นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม
อายุ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

อายุ	18 - 30 ปี	31 - 50 ปี	มากกว่า 50 ปี
18 - 30 ปี		0.013*	0.733
31 - 50 ปี			0.452
มากกว่า 50 ปี			

*แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อ
ผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่
จำแนกตามอายุ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยภาพรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ 18 - 30 ปีกับ 31 - 50 ปี นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลัก
ธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับ
การศึกษา

ตัวแปร	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา / ปวส.		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านหลัก ประสิทธิผล	3.25	0.88	3.52	0.77	3.38	0.85	3.42	0.80	3.40	0.88	4.30	0.42
2. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	3.17	0.96	3.50	0.78	3.19	0.93	3.51	0.81	3.53	0.80	4.20	0.85
3. ด้านหลักการ ตอบสนอง	3.39	0.77	3.62	0.68	3.59	0.76	3.72	0.75	3.53	0.68	4.50	0.42
4. ด้านหลักการระ ับผิดชอบ	3.77	0.37	3.76	0.39	3.80	0.46	3.97	0.34	3.63	0.29	4.50	0.14
5. ด้านหลักความ โปร่งใส	3.06	0.38	3.03	0.41	3.07	0.49	2.95	0.34	3.30	0.11	2.90	0.42
6. ด้านหลักการมีส่วน ร่วม	3.78	0.78	3.83	0.64	3.81	0.68	3.62	0.65	3.87	0.71	4.50	0.42
7. ด้านหลักการ กระจายอำนาจ	4.07	0.54	4.16	0.45	4.19	0.49	4.29	0.34	4.07	0.41	4.90	0.14
8. ด้านหลักนิติธรรม	3.98	0.61	4.03	0.51	4.02	0.56	3.98	0.53	4.03	0.46	4.50	0.14
9. ด้านหลักความ เสมอภาค	4.01	0.60	4.11	0.49	4.05	0.62	4.19	0.42	4.00	0.36	4.50	0.42
10. ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติ	3.65	0.83	3.69	0.67	3.65	0.67	3.50	0.65	3.67	0.68	4.50	0.42
โดยภาพรวม	3.61	0.40	3.73	0.36	3.67	0.39	3.72	0.33	3.70	0.32	4.33	0.26

จากตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ
หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามระดับ
การศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมกลุ่มระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่
ปริญญาเอก ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.26) รองลงมา คือ มัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= 0.36) ส่วนกลุ่ม
ระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.61$, S.D.= 0.40)

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม
ระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	5.173	5	1.035	1.560	0.171
	ภายในกลุ่ม	254.709	384	0.663		
	รวม	259.883	389			
2. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	11.311	5	1262	1.038	0.211
	ภายในกลุ่ม	285.964	384	0.745		
	รวม	297.274	389			
3. ด้านหลักการ ตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	4.951	5	0.990	1.895	0.094
	ภายในกลุ่ม	200.643	384	0.523		
	รวม	205.594	389			
4. ด้านหลักภาระ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.223	5	0.445	0.657	0.122
	ภายในกลุ่ม	64.243	384	0.167		
	รวม	66.466	389			
5. ด้านหลักความ โปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.776	5	0.155	0.848	0.516
	ภายในกลุ่ม	70.255	384	0.183		
	รวม	71.031	389			
6. ด้านหลักการมีส่วน ร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.995	5	0.399	0.865	0.505
	ภายในกลุ่ม	177.119	384	0.461		
	รวม	179.113	389			
7. ด้านหลักการกระจาย อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	2.159	5	0.432	1.938	0.087
	ภายในกลุ่ม	85.554	384	0.223		
	รวม	87.713	389			

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.617	5	0.123	0.418	0.836
	ภายในกลุ่ม	113.187	384	0.295		
	รวม	113.804	389			
9. ด้านหลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	1.217	5	0.243	0.813	0.541
	ภายในกลุ่ม	115.014	384	0.300		
	รวม	116.232	389			
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	2.303	5	0.461	0.946	0.451
	ภายในกลุ่ม	186.985	384	0.487		
	รวม	189.288	389			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.444	5	0.289	2.045	0.072
	ภายในกลุ่ม	54.233	384	0.141		
	รวม	55.677	389			

*แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 27 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า P-value = 0.072 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านก็ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปร	เกษตรกรรม		รับจ้างทั่วไป		ธุรกิจส่วนตัว		รับราชการ		พนักงานบริษัท	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	3.40	0.89	3.44	0.74	3.54	0.68	3.48	0.69	3.43	0.80
2. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	3.38	0.94	3.31	0.74	3.59	0.62	3.30	0.95	3.31	0.85
3. ด้านหลักการ ตอบสนอง	3.64	0.77	3.51	0.66	3.36	0.64	3.72	0.59	3.54	0.73
4. ด้านหลักการระ ับผิดชอบ	3.90	0.34	3.68	0.44	3.53	0.35	3.80	0.52	3.71	0.43
5. ด้านหลักความ โปร่งใส	2.96	0.40	3.11	0.36	3.48	0.48	2.93	0.36	3.09	0.44
6. ด้านหลักการมีส่วน ร่วม	3.74	0.71	3.84	0.63	3.91	0.65	3.83	0.64	3.80	0.68
7. ด้านหลักการ กระจายอำนาจ	4.17	0.48	4.26	0.41	4.10	0.44	4.21	0.41	4.12	0.51
8. ด้านหลักนิติธรรม	3.99	0.57	4.06	0.41	4.14	0.48	4.12	0.47	4.00	0.57
9. ด้านหลักความเสมอ ภาค	4.10	0.55	4.01	0.53	4.11	0.45	4.17	0.51	4.06	0.58
10. ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติ	3.60	0.73	3.69	0.65	3.64	0.82	3.78	0.67	3.71	0.65
โดยภาพรวม	3.69	0.41	3.69	0.30	3.73	0.38	3.74	0.33	3.68	0.37

จากตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมกลุ่มอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รับราชการ ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 0.33) รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= 0.38) ส่วนกลุ่มอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.68$, S.D.= 0.37)

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม
อาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	0.529	4	0.132	0.196	0.940
	ภายในกลุ่ม	259.353	385	0.674		
	รวม	259.883	389			
2. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.714	4	0.429	0.558	0.693
	ภายในกลุ่ม	295.560	385	0.768		
	รวม	297.274	389			
3. ด้านหลักการ ตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	2.630	4	0.658	1.247	0.290
	ภายในกลุ่ม	202.964	385	0.527		
	รวม	205.594	389			
4. ด้านหลักภาระ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	4.864	4	1.216	0.599	0.412
	ภายในกลุ่ม	61.602	385	0.160		
	รวม	66.466	389			
5. ด้านหลักความ โปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	5.909	4	1.477	0.733	0.302
	ภายในกลุ่ม	65.122	385	0.169		
	รวม	71.031	389			
6. ด้านหลักการมีส่วน ร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.165	4	0.291	0.630	0.641
	ภายในกลุ่ม	177.948	385	0.462		
	รวม	179.113	389			
7. ด้านหลักการกระจาย อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.752	4	0.188	0.833	0.505
	ภายในกลุ่ม	86.961	385	0.226		
	รวม	87.713	389			

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
ที่จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.897	4	0.224	0.765	0.549
	ภายในกลุ่ม	112.907	385	0.293		
	รวม	113.804	389			
9. ด้านหลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	0.625	4	0.156	0.521	0.721
	ภายในกลุ่ม	115.606	385	0.300		
	รวม	116.232	389			
10. ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	1.479	4	0.370	0.758	0.553
	ภายในกลุ่ม	187.809	385	0.488		
	รวม	189.288	389			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.134	4	0.033	0.231	0.921
	ภายในกลุ่ม	55.543	385	0.144		
	รวม	55.677	389			

*แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 29 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า P-value = 0.921 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านก็ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลัก
 ธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามรายได้ต่อ
 เดือน

ตัวแปร	ไม่เกิน 10,000		10,000 – 25,000 บาท		25,001 – 50,000 บาท		50,001 - 100,000 บาท		มากกว่า 100,000	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านหลัก ประสิทธิผล	3.35	0.83	3.40	0.80	3.62	0.87	3.67	0.43	4.20	1.13
2. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	3.28	0.85	3.35	0.87	3.48	0.91	3.33	0.48	2.70	0.40
3. ด้านหลักการ ตอบสนอง	3.52	0.70	3.56	0.71	3.73	0.82	3.60	0.69	4.50	0.42
4. ด้านหลักการระ ับผิดชอบ	3.86	0.41	3.75	0.41	3.86	0.41	3.53	0.56	4.10	0.14
5. ด้านหลักความ โปร่งใส	3.01	0.38	3.03	0.43	3.15	0.51	3.13	0.33	3.10	0.42
6. ด้านหลักการมีส่วน ร่วม	3.80	0.68	3.78	0.67	3.89	0.74	3.87	0.30	4.10	0.99
7. ด้านหลักการ กระจายอำนาจ	4.19	0.57	4.14	0.46	4.24	0.37	4.23	0.51	4.50	0.14
8. ด้านหลักนิติธรรม	3.94	0.67	4.03	0.50	4.08	0.53	4.03	0.23	3.90	0.14
9. ด้านหลักความเสมอ ภาค	4.05	0.56	4.07	0.56	4.17	0.48	4.17	0.37	4.40	0.28
10. ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติ	3.70	0.74	3.62	0.68	3.78	0.72	3.77	0.23	4.10	0.99
โดยภาพรวม	3.68	0.38	3.67	0.36	3.80	0.43	3.73	0.20	3.96	0.62

จากตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำ
 หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามรายได้
 ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมกลุ่มรายได้ต่อเดือนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มากกว่า
 100,000 ($\bar{X}$ = 3.96, S.D.= 0.62) รองลงมา คือ 25,000 – 50,000 บาท ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.= 0.43)
 ส่วนกลุ่มรายได้ต่อเดือนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ 10,000 – 25,000 บาท ($\bar{X}$ = 3.67,
 S.D.= 0.38)

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม
รายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	4.146	4	1.036	1.560	0.184
	ภายในกลุ่ม	255.737	385	0.664		
	รวม	259.883	389			
2. ด้านหลัก ประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.153	4	0.538	.702	0.591
	ภายในกลุ่ม	295.121	385	0.767		
	รวม	297.274	389			
3. ด้านหลักการ ตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	3.193	4	0.798	1.519	0.196
	ภายในกลุ่ม	202.401	385	0.526		
	รวม	205.594	389			
4. ด้านหลักภาระ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.573	4	0.393	2.334	0.055
	ภายในกลุ่ม	64.892	385	0.169		
	รวม	66.466	389			
5. ด้านหลักความ โปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.762	4	0.190	1.043	0.385
	ภายในกลุ่ม	70.269	385	0.183		
	รวม	71.031	389			
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.739	4	0.185	0.399	0.810
	ภายในกลุ่ม	178.375	385	0.463		
	รวม	179.113	389			
7. ด้านหลักการกระจาย อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.760	4	0.190	0.841	0.500
	ภายในกลุ่ม	86.954	385	0.226		
	รวม	87.713	389			

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มี
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
ที่จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้าน (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.753	4	0.188	0.641	0.633
	ภายในกลุ่ม	113.051	385	0.294		
	รวม	113.804	389			
9. ด้านหลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	0.757	4	0.189	0.631	0.640
	ภายในกลุ่ม	115.474	385	0.300		
	รวม	116.232	389			
10. ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	1.833	4	0.458	0.941	0.440
	ภายในกลุ่ม	187.456	385	0.487		
	รวม	189.288	389			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.909	4	0.227	1.597	0.174
	ภายในกลุ่ม	54.768	385	0.142		
	รวม	55.677	389			

*แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 31 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน 0.174 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านก็ไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย

จากข้อคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย มีผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวน 32 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและแบ่งออกเป็นประเด็นข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ดัง

1. ด้านหลักประสิทธิผล

1.1 ควรมีวิธีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการ ที่ใช้งานง่ายและรวดเร็ว

1.2 ควรนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน เช่น การจัดทำระบบข้อมูลออนไลน์ หรือการพัฒนาระบบการสื่อสาร

1.3 ส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจ เช่น การสนับสนุนการเกษตร หรือการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

1.4 สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ภายในพื้นที่ เช่น การประชุมชุมชน และการรวบรวมข้อเสนอแนะในการพัฒนาท้องถิ่น

1.5 กำหนดนโยบายและแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.6 จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือจัดทำแบบสอบถามจากประชาชนในท้องถิ่น

2. ด้านหลักประสิทธิภาพ

2.1 กำหนดนโยบายจัดสรรงบประมาณพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้านมากขึ้น โดยเฉพาะโครงการที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง ควรมีการต่อรองราคาที่ดีกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ได้ให้ลดได้น้อยที่สุด ซึ่งจะทำให้มีงบประมาณเหลือและสามารถนำไปดำเนินโครงการอื่น ๆ เพิ่มขึ้นได้อีก ซึ่งจะประโยชน์ต่อประชาชน

2.2 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดสรรงบประมาณ การดูแลโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานให้เพียงพอต่อการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่

2.3 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการต่างๆ เช่น การรักษาความสะอาด การบำรุงรักษาทางน้ำ การพัฒนาระบบขนส่ง และการดูแลสุขภาพของประชาชน

2.4 ทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละแผนก ลดความซ้ำซ้อน และเร่งรัดให้เกิดความรวดเร็ว

2.5 นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล บริหารงานเอกสาร การประชุม และการบริการประชาชน

2.6 ประเมินต้นทุนต่อผลลัพธ์ เช่น ต้นทุนต่อหน่วยของบริการสาธารณะ เพื่อปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ

3. ด้านหลักการตอบสนอง

3.1 ควรทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของเทศบาลได้ง่ายและรวดเร็ว เช่น บริการสาธารณสุข การศึกษา

3.2 การสื่อสารระหว่างเทศบาลกับประชาชนควรชัดเจนและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนรับรู้ถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญ

3.3 สร้างช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การประชุมชุมชน หรือแบบสำรวจความคิดเห็น

3.4 เมื่อมีปัญหาหรือข้อร้องเรียนจากประชาชน เทศบาลควรตอบสนองและแก้ไขอย่างรวดเร็ว

3.5 จัดเวทีประชาคมในระดับชุมชนและเขตเทศบาล เพื่อให้ประชาชนสะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะ

3.6 สนับสนุนโครงการพัฒนาชุมชนที่ริเริ่มโดยประชาชน เช่น งบประมาณแบบมีส่วนร่วม

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ

4.1 ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้สึกว่าได้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมทำแผน มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนได้รับการแก้ไขปัญหาที่มีการตอบสนองรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างทั่วถึง

4.2 ควรมีมาตรการขั้นเด็ดขาด เช่น แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมายหากพบการกระทำทุจริตของบุคคลดังกล่าว

4.3 บุคลากรควรมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจหน้าที่ของตนเอง ใส่ใจในหน้าที่อย่างเต็มที่ เสียสละเวลา เสริมสร้างความรู้ให้มากขึ้นใส่ใจดูแลประชาชนเสมือนกับญาติตัวเองอยู่เสมอ

4.4 ควรมีระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและตรวจสอบจากประชาชน โดยการจัดให้มีข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ในห้องสมุดประจำหมู่บ้าน เพื่อความสะดวกของประชาชนและจัดให้มีที่ร้องเรียนร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน

5. ด้านหลักความโปร่งใส

5.1 การใช้จ่ายเงินงบประมาณในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องทำอย่างประหยัด เพื่อให้มีความสำคัญในการจัดทำโครงการที่ใช้จ่ายงบประมาณในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการ

แก้ไขปัญหของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ตั้งงบประมาณในลักษณะฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการ

5.2 ในการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละครั้ง ถ้าประชาชนท่านใดมีความสงสัยก็สามารถสอบถามและร่วมตรวจสอบรายละเอียดในแต่ละอย่างได้

5.3 ประชาสัมพันธ์เรียนเชิญคณะกรรมการและประชาชนเข้าร่วมการประชุมหรือการจัดทำโครงการต่าง ๆ ว่าแต่ละปีมีการดำเนินการอะไรบ้าง

5.4 จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภาคประชาชนในแต่ละเขตชุมชน

5.5 เปิดให้ชาวบ้านร่วมสังเกตการณ์ในการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับงาน และการอนุมัติงบประมาณ

5.6 จัดทำเว็บไซต์ของเทศบาลให้มีข้อมูลที่เข้าถึงง่าย ครอบคลุม และเป็นปัจจุบัน เช่น งบประมาณ รายรับรายจ่าย แผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการจัดซื้อจัดจ้าง

5.7 จัดเวทีประชาคมให้ประชาชนร่วมเสนอความคิดเห็นในประเด็นสำคัญ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล งบประมาณ การจัดสรรทรัพยากร

5.8 จัดตั้งช่องทางร้องเรียนหลากหลายรูปแบบ เช่น ตู้รับฟังความคิดเห็น เว็บไซต์ สายด่วน หรือแอปพลิเคชัน

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

6.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน และควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้เข้าถึงง่ายที่สุด

6.2 ควรมีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

6.3 ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชน สื่อมวลชนและสาธารณชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุดโดยการออกประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนและวารสารเผยแพร่

6.4 เน้นหลักการบริหารโดยให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหมู่บ้านการสร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

6.5 ใช้ผลการแสดงความคิดเห็นจากประชาชนเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างจริงจัง

7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ

7.1 ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งกระตุ้นประชาชนให้ทราบถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของประชาชน เพื่อให้ประชาชนทราบว่าตนเองต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง มีบทบาทหน้าที่อันจะส่งผลให้การใช้หลักธรรมาภิบาล สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

7.2 ควรมีมาตรการ ในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น การอบรมด้านจริยธรรม การให้รางวัลแก่ผู้ประพฤติดีและลงโทษผู้ที่กระทำการทุจริต เป็นต้น

7.3 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความสามารถในการด้านกฎหมาย งบประมาณ และการบริหารงานสาธารณะ

7.4 มอบหมายให้ชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้านบริหารจัดการกิจกรรมบางอย่าง เช่น การจัดการขยะ การดูแลพื้นที่สาธารณะ

7.5 ปรับโครงสร้างการบริหารให้สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้รวดเร็ว โดยไม่ต้องพึ่งการอนุมัติจากส่วนกลางในเรื่องเล็กน้อย

7.6 ส่งเสริมให้เทศบาลมีอำนาจจัดการทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากรภายในท้องถิ่นอย่างอิสระ ตามกรอบของกฎหมาย

7.7 ประสานกับหน่วยงานระดับจังหวัด/กระทรวง เพื่อผลักดันให้ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะถูกถ่ายโอนมายังเทศบาลอย่างชัดเจน เช่น การจัดการขยะ น้ำประปา การศึกษา และสาธารณสุขระดับพื้นฐาน

8. ด้านหลักนิติธรรม

8.1 ให้ความสำคัญกับปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน มีการจัดระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ และกระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน

8.2 ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์การมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงานและปฏิบัติงานตามแผนงาน

8.3 ควรมีมาตรการ ในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เหมาะสม เช่น การอบรมด้านจริยธรรมการให้รางวัลแก่ผู้ประพฤติดีและลงโทษผู้ที่กระทำการทุจริต เป็นต้น

8.4 ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์การจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกข้อกฎหมาย/ข้อบังคับที่เป็นผลบังคับใช้กับชุมชน

8.5 พิจารณาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำมาพัฒนาต่อไป

9. ด้านหลักความเสมอภาค

9.1 ผู้บริหารควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่โดยให้ปฏิบัติงานตามสายงานและการมอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชาตามลำดับ

9.2 ลงมติในเรื่องต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เกี่ยวข้องควรมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน

9.3 ควรให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน

9.4 ปรับปรุงอาคาร สถานที่ และระบบบริการให้รองรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้มีข้อจำกัดทางร่างกาย เช่น ทางลาด ห้องน้ำคนพิการ

9.5 จัดอบรมให้เจ้าหน้าที่เทศบาลเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน การไม่เลือกปฏิบัติ และการให้บริการอย่างเป็นธรรม

10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

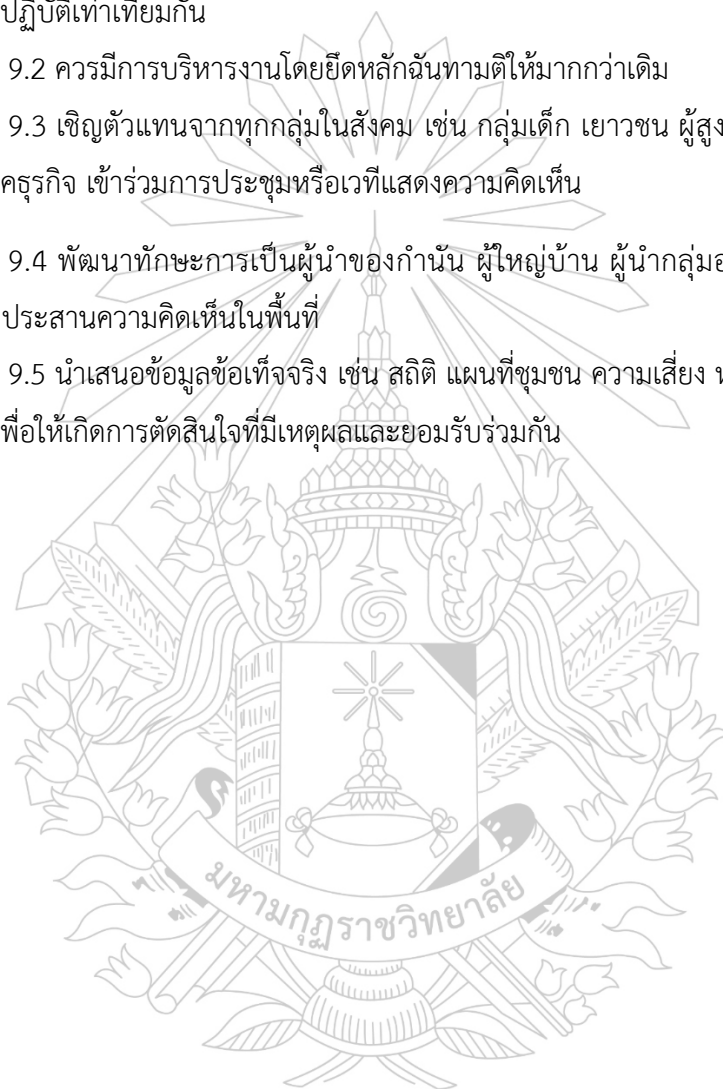
9.1 ควรมีการตัดสินใจเรื่องสำคัญโดยใช้ฉันทามติ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ โดยให้ถือปฏิบัติเท่าเทียมกัน

9.2 ควรมีการบริหารงานโดยยึดหลักฉันทามติให้มากกว่าเดิม

9.3 เชิญตัวแทนจากทุกกลุ่มในสังคม เช่น กลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ สตรี องค์กรชุมชน ภาคธุรกิจ เข้าร่วมการประชุมหรือเวทีแสดงความคิดเห็น

9.4 พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ และองค์กรชุมชนให้สามารถประสานความคิดเห็นในพื้นที่

9.5 นำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริง เช่น สถิติ แผนที่ชุมชน ความเสี่ยง หรือผลกระทบของแต่ละทางเลือก เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่มีเหตุผลและยอมรับร่วมกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย เรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย สามารถสรุปออกเป็น 4 ส่วน ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 78.97 เป็นเพศชาย จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 54.62 มีอายุ 31 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.00 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.33 ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 42.56 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,000 - 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.33

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.08$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.05$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในระดับใด ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนา ปรับปรุง อย่างต่อเนื่องในด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงานและเป็นระบบในระดับใด ($\bar{X} = 3.45$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจกับผลลัพธ์ที่ได้รับจากการบริการของหน่วยงานราชการในระดับใด ($\bar{X} = 3.36$)

2.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าให้เกิดประสิทธิภาพในระดับใด ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมา คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับใด

($\bar{X} = 3.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมในระดับใด ($\bar{X} = 3.27$)

2.3 ด้านหลักการตอบสนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับบริการที่มีให้ในระดับใด ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการปรับปรุงบริการตามความคาดหวังของประชาชนในระดับใด ($\bar{X} = 3.45$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานสามารถให้บริการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในระดับใด ($\bar{X} = 3.36$)

2.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านพอใจกับการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการแสดงความรับผิดชอบต่อการทำงานของตนเองในระดับใด ($\bar{X} = 4.06$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการจัดการกับข้อผิดพลาดในการทำงานอย่างเหมาะสมในระดับใด ($\bar{X} = 2.87$)

2.5 ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาในระดับใด ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมา คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 3.28$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพอใจกับการชี้แจงข้อมูลของหน่วยงานเมื่อมีข้อสงสัยในระดับใด ($\bar{X} = 2.77$)

2.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในระดับใด ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในระดับใด ($\bar{X} = 3.73$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างจริงจังในระดับใด ($\bar{X} = 3.54$)

2.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความเชื่อมั่นว่าหน่วยงานท้องถิ่นสามารถตัดสินใจและดำเนินการได้อย่างอิสระตามความต้องการของชุมชนในระดับใด ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนในระดับใด ($\bar{X} = 4.23$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีโอกาสนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในชุมชนของท่านในระดับใด ($\bar{X} = 4.04$)

2.8 ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างเป็นธรรมในระดับใด ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ท่านพอใจกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 4.02$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีความเชื่อมั่นในความ ยุติธรรมของการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 3.96$)

2.9 ด้านหลักความเสมอภาค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และเมื่อ พิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการคำนึงถึงความ หลากหลายของประชาชนในการให้บริการในระดับใด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ ท่านพอใจกับ การไม่แบ่งแยกในการให้บริการของหน่วยงานในระดับใด ($\bar{X} = 4.12$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด คือ ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกันในระดับใด ($\bar{X} = 3.98$)

2.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อ พิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการส่งเสริมการ ปรัชญาหรือและหาข้อสรุปที่เป็นฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับใด ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารผลการหาข้อตกลงให้ประชาชนทราบในระดับใด ($\bar{X} = 3.75$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่า การตัดสินใจของหน่วยงานสะท้อนถึง ความต้องการและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในระดับใด ($\bar{X} = 3.52$)

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมประชาชนที่มีสถานภาพ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อ เดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วน ท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่าง

4. ข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย ได้แก่ ควรมีวิธีการตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณให้มีความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ที่ใช้งานง่ายและรวดเร็ว ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาบริการต่างๆ เช่น การรักษาความสะอาด การบำรุง รักษาทางน้ำ การพัฒนาระบบขนส่ง และการดูแลสุขภาพของประชาชน จัดเวทีประชาคมในระดับชุมชนและ เขตเทศบาล เพื่อให้ประชาชนสะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะ เปิดให้ชาวบ้านร่วมสังเกตการณ์ใน การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับงาน และการอนุมัติงบประมาณ และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ให้มี ความรู้ ความสามารถในด้านกฎหมาย งบประมาณ และการบริหารงานสาธารณะ

5.2. อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า และหลักนิติธรรมในการบริหารงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารที่ดี เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลยอาจส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เช่น การจัดเวทีประชาคม การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความต้องการของชุมชน เป็นต้น มีระบบการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ เช่น ผ่านเว็บไซต์ บัญชีประชาคม หรือสื่อท้องถิ่น ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานได้ เจ้าหน้าที่และผู้บริหารของเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน การให้บริการประชาชนของเทศบาลเมืองเลยอาจมีคุณภาพสูง รวดเร็ว เป็นธรรม และเข้าถึงได้ ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในระบบการบริหารงาน จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของโกวิทย์ พวงงาม (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเองมีประชากรและมีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนด มีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลัง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชนหรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเองโดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของชนิดาภา สวนโต และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2567) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 3.64) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักการตอบสนอง (= 4.24) รองลงมาคือ ด้านหลักประสิทธิภาพ (= 4.16) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักความเสมอภาค (= 3.53) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม เช่น มีการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ

ความอดทนขันหมั้นเพียร ความมีระเบียบวินัย มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส และตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราวุฒิ ศีลาคม และโกศล สอดส่อง (2567) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือด้านหลักความโปร่งใส และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักความรับผิดชอบ 2. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง ไม่แตกต่างกัน 3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์กรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกข้อกฎหมาย/ข้อบังคับที่เป็นผลบังคับใช้กับชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิศักดิ์ เพียรจิตร (2564) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอนพพิตภูมิ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหมอนนาง ในภาพรวมแล้วทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม และสุดท้ายคือด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส หรือมีครอบครัวมักมีความรับผิดชอบต่อคนในครอบครัว เช่น ลูก หรือคู่สมรส ทำให้พวกเขาให้ความสำคัญกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการ การศึกษา การแพทย์ และการบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ จึงอาจให้

ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลด้าน “ความคุ้มค่า” และ “ความรับผิดชอบ” ของผู้บริหารมากกว่ากลุ่มอื่น ผู้ที่มีสถานภาพโสด อาจให้ความสำคัญกับความโปร่งใส ความเท่าเทียม และโอกาสในการมีส่วนร่วม เนื่องจากอาจมีเวลามากกว่าในการติดตามข่าวสารหรือเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติ์วี เลเชกุล (2561) ที่ได้กล่าวมาจุดหมายปลายทางการบริหารก็เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง การบริหารงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ในเชิงเป้าประสงค์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาการบริหารหรือการปรับปรุงการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพหรือมีขีดความสามารถสูง การบริหารจัดการแบบบูรณาการที่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของประชาชนการประสานงานระหว่างทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจะช่วยนำไปสู่ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างมี เอกภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยรวมต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของวิชชุกร นาครน (2549) ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการ ปกครองประเทศ โดยรัฐบาลกระจายอำนาจการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกิจการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ โดยมีกฎหมายให้อำนาจสามารถดำเนินกิจกรรมและบริการสาธารณะบางอย่างที่จำเป็นและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นภายใต้หลักของความยืดหยุ่น คล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพลอย ไพลิน ต้นเจริญพงศ์ และนันทิชา โชติพิทยานนท์ (2566) วิจัยเรื่อง ทักษะคติของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่งสำหรับประชาชนผู้ได้รับสิทธิ ในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่งโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่งในทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุอาจมีประสบการณ์และความคุ้นเคยกับรูปแบบการบริหารในอดีต ทำให้มองเห็นคุณค่าของหลักธรรมาภิบาลแตกต่างจากคนรุ่นใหม่ที่อาจคาดหวังความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมมากกว่า วัยทำงานอาจให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ขณะที่วัยรุ่นสนใจเรื่องความยุติธรรม การมีส่วนร่วม และความโปร่งใสในการบริหารงานมากกว่า คนรุ่นใหม่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านโซเชียลมีเดีย

ได้รวดเร็ว จึงอาจรับรู้อะไรและการบริหารของท้องถิ่นได้อย่างทันสถานการณ์มากกว่าคนรุ่นเก่าที่พึ่งพาสื่อดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทินี ภูธรธนะ (2563) วิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในหน่วยงานที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพรรณ โคตร์สุข (2567) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่าง อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงต่างให้ความสำคัญกับการบริหารที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักธรรมาภิบาลในระดับใกล้เคียงกัน เนื่องจากทุกเพศได้รับผลกระทบจากการบริหารงานท้องถิ่นในลักษณะเดียวกัน และมีความคาดหวังต่อคุณธรรม จริยธรรม และประสิทธิภาพของผู้บริหารในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์นภัส ผลแสง และบุญเหลือ บุปผามาลา (2565) วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ และชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่าง อาจเป็นเพราะว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจและให้ความสำคัญได้โดยไม่ต้องอาศัยระดับการศึกษาสูง เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรม ความโปร่งใส

และความรับผิดชอบในการบริหาร ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น แม้จะมีระดับการศึกษาต่างกัน แต่ประชาชนต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานที่ดี และมีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกันต่อผู้บริหารที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์นช ผลแสง และบุญเหลือ บุปผามาลา (2565) วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ และชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีวุฒิการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่าง อาจเป็นเพราะว่าไม่ว่าอาชีพใด ประชาชนทุกกลุ่มต่างได้รับผลกระทบจากการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะคล้ายคลึงกัน และล้วนคาดหวังให้ผู้บริหารมีความโปร่งใส ยุติธรรม และรับผิดชอบต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นหลักสำคัญของธรรมาภิบาล อีกทั้งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และการประเมินผลงานของผู้บริหารท้องถิ่นในยุคปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่แค่บางกลุ่มอาชีพเท่านั้น จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนจากหลากหลายอาชีพมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์นช ผลแสง และบุญเหลือ บุปผามาลา (2565) วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามอาชีพ โดยภาพพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ และชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนก

ตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่าง อาจเป็นเพราะว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกระดับรายได้ ไม่ว่าจะเป็นรายได้น้อย ปานกลาง หรือสูง ต่างก็ได้รับประโยชน์จากการบริหารที่โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ในลักษณะเดียวกัน อีกทั้งประชาชนทุกกลุ่มล้วนมีความคาดหวังร่วมกันต่อการบริหารงานที่ยึดหลักคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม จึงทำให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารที่ใช้หลักธรรมาภิบาลมีแนวโน้มสอดคล้องกัน แม้จะมีความแตกต่างด้านรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุราณี สมชัยยานนท์ (2568) วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ที่จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพรรณ โคตรสุย (2567) วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

5.3. ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำไปประยุกต์ใช้

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ดังนั้นทางเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ควรมีการดำเนินการดังนี้

5.3.1.1 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความโปร่งใส โดยพัฒนาเว็บไซต์

เทศบาลให้ทันสมัย และใช้งานง่าย มีระบบร้องเรียนออนไลน์ ระบบติดตามเรื่องร้องเรียน และระบบ E-Service สำหรับการบริการประชาชน และใช้ระบบกล้องวงจรปิดและการรายงานแบบเรียลไทม์ในโครงการสาธารณะ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้าง

5.3.1.2 เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ โดยจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลผ่านเว็บไซต์หรือเพจเฟซบุ๊กอย่างสม่ำเสมอ เช่น งบประมาณ รายรับ-รายจ่าย แผนพัฒนา และโครงการต่าง ๆ และจัดตั้ง “ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล” ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็ว

5.3.1.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น เปิดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนดำเนินโครงการสำคัญ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล และสนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภาคประชาชน

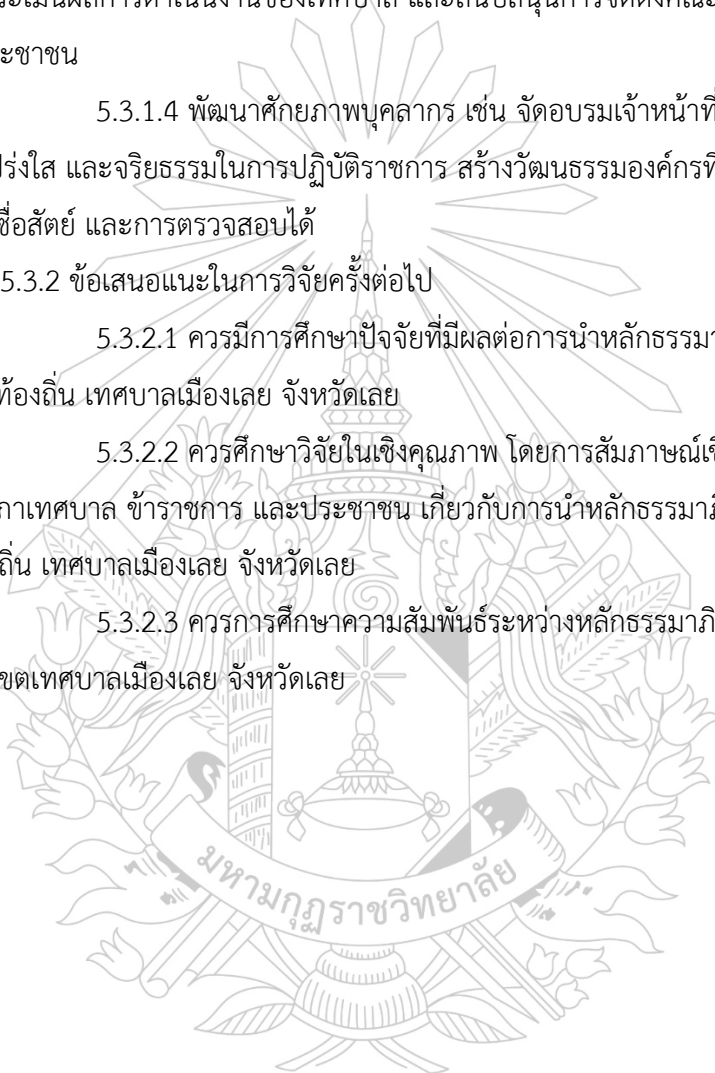
5.3.1.4 พัฒนาศักยภาพบุคลากร เช่น จัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้เข้าใจเรื่องธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และการตรวจสอบได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

5.3.2.2 ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการ และประชาชน เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

5.3.2.3 ควรการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

_____. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

กรมการปกครอง. (2567). สืบค้น 1 ธันวาคม 2567 จาก ระบบสถิติทางการทะเบียน: <https://stat.bora.dopa.go.th/>

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2556). คู่มือหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. ส่วนส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี: สำนักมาตรฐาน การ บริหารงาน

กิตติ์วี เลขะกุล. (2561). ธรรมนูญบวรพัฒนาธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการของ เทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

โกวิทย์ พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 7 ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์. (2532). ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์. (2532). ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ และชาญยุทธ หาญชนะ. (2565). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี.

คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนธ์.

จรรยาณี สมชัยยานนท์. (2568). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน

ตำบลวังชัยอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.

วันทีนิ ภูธรรมะ. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขต
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จิราภรณ์ สีไพร , และ ธนัสนา โรจนตระกูล. (2564). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ
เทศบาลตำบลศาลายา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. Journal of Modern
Learning Development, 6(5), 52-62.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร: พิมพ์
พรินต์ติ้งเซ็นเตอร์.

ชติณัฐ ไชศรี. (2566). ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชนิดาภา สอนโต และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง. (2567). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ตำบลนาหนองพุ่ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. คณะรัฐศาสตร์
วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.

தியานந்த் ஸ்ரீபுத்திர. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ถวิลวดี บุรีกุล. (2546). ธรรมาภิบาล: หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่. วารสารสถาบัน
พระปกเกล้า, ปี 2546.

เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย. (ม.ป.ป.). สืบค้น 30 กรกฎาคม 2567 จาก เทศบาลเมืองเลย
จังหวัดเลย: <https://www.loecity.go.th/>

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น : อภิธานศัพท์ของ
อารยธรรมโลก. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ธัญวาทญาณ คำมูล. (2559). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นันทน์ซ ผลแสง และบุญเหลือ บุบผามาลา. (2565). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลกลางใหญ่อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุ บัณฑิต.

นรนิติ เศรษฐบุตร. (2550). รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บรรจบ อิศกุล. (2515). ภูมิรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). รัฐธรรมนูญน่ารู้. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บุญธรรม เลิศสุขีเกษม. (2543). บทบาทของประชาชนต่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปฐม มณีโรจน์. (2554). สาธารณคดี ภาครัฐในมุมมองกฎหมายการเมืองและการบริหาร. กรุงเทพฯ: สุภาพรการพิมพ์.

ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบัน พระปกเกล้า.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2524). บทบาทสมาชิกสภาท้องถิ่นในการเป็นกรรมการสภา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พลอยไพลิน ต้นเจริญพงศ์ และนันทิชา โชติพิทยานนท์. (2566). ทศนคติของประชาชนต่อการ บริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่งสำหรับ ประชาชน ผู้ได้รับสิทธิ ในพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย. คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). พุทธวิธีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาบุญเพียร ปุญญวิริโย. (2539). แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัว ตาม แนวพระพุทธรศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาจุฬาลงกรณ วชิรเมธี. (2551). คนสำราญ งานสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์อมรินทร์.

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับ 12) พ.ศ.2546. (2546, 22 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก.

พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546.
(2546, 22 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (2528, 31 สิงหาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 102 ตอนที่ 115.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 (2542, 29 พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 120 ก.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546. (2546, 4 พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 109 ก.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540. (2540, 31 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 114 ตอนที่ 62 ก.

พฤษิตาณ ชุมพล. (2546). ความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พิชัยรัฐ หมั่นดั่ง, และ นัสพงษ์ กลิ่นจำปา. (2564). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การ บริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอมะนัง จังหวัดหนองบัวลำภู. Journal of
Roi Kaensarn Academi, 6(9), 425-438.

พีระ พันธุ์งาม. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย
อำเภอลำปาง, วารสารบัณฑิตศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย, 16(1), 229-247.

ภัทรารุณ ศีลาคม และโกศล สอดส่อง. (2567).การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี.

คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนธ์.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542.

(2542, 10 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 63 ง.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.

เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก.

วุฒิสกดิ์ เพียรจิตร. (2564). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ

เทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิชุกร นาคธน. (2549). ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. พระนครศรีอยุธยา:

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วิภาพรรณ โคตรสุย. (2567). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน

ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณทิต.

ศรัญญา ราชรักษ์. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลขุนทะเลอำเภอ

เมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 10(3), 192-202.

ศิริประภา พัฒม. (2564). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร

มหาบัณฑิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน. (2550). สำคัญเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และ

วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546: กรุงเทพฯ: คณะกรรมการตรวจสอบ

และ ประเมินผลภาคราชการ กระทรวงการคลัง.

สถาบันพระปกเกล้า. (2558). Good governance กับการพัฒนาข้าราชการ. กรุงเทพฯ: สถาบัน

พระปกเกล้า.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2547. กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี

และราชกิจจานุเบกษา.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2542). การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

สมบูรณ์ ศิริประชัย. (2552. พฤษภาคม - สิงหาคม). ธรรมนูญภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์: นัยต่อประเทศไทย. รัฐศาสตรสาร, 30(2), 8 - 120.

สำนักงานอัยการสูงสุด. (2541). คู่มือประชาธิปไตยสำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2568). สืบค้น 12 มีนาคม 2568 จาก สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ:
<https://www.nacc.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2552). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). Good governance กับการพัฒนาข้าราชการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสแควร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559. กรกฎาคม - กันยายน). การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 53(3), 1 - 52.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). การปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานสถิติจังหวัดเลย. (2563). รายงานสถิติจังหวัดเลย พ.ศ. 2562. สำนักงานสถิติจังหวัดเลย.

สำเริง จันทรสวรรณ. (2547). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เสน่ห์ จุย์โต. (2557). มิติใหม่การบริหารธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อมร รักษาสัตย์. (2543). หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: การ์ตูนการพิมพ์.

อุทัย หิรัญโต. (2523). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โอเคียนส์ไตร์.

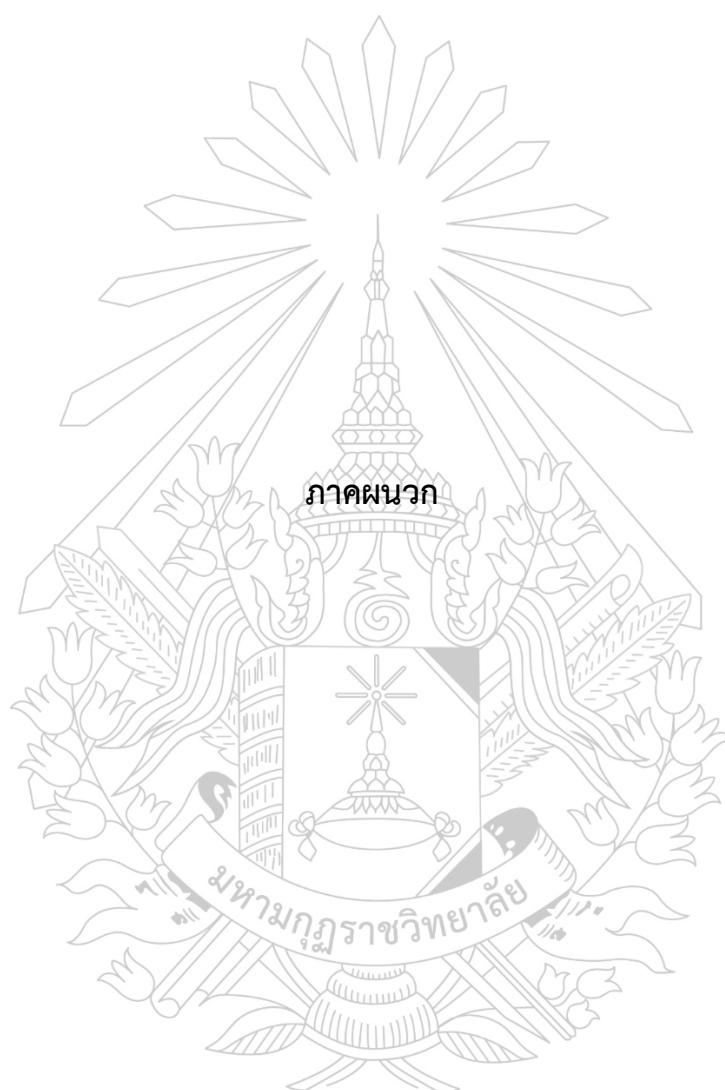
2. ภาษาอังกฤษ

Kofi, Annan. (2000). The Report Formed the Basis of the Millennium Declarations Adopted by National Leaders Attending the UN Millennium Summit that September, 2001. Retrieved July 20, 2024, from http://nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates.

World Bank. (1992). Governance and development. Washington, DC: World Bank.

Yamane, Taro. (1960). Statistics; An Introductory Analysis. New York University. (886)

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๖๖๑๖

ที่ ยว ๙๙๙๘ /ว ๓๒๑๑

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร.วเชษฐ์ ไทอิน

ด้วย นายณรายิป พรหมเทศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย” โดยมี รศ.ดร.สุชีพ คุ้ม อนุพันธ์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในกรณี เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวิจิตรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

เลขาธิการมหาวิทยาลัย ดร.พรวิจิตร

- รับทราบ

- จัดมอบอำนาจให้

(ผศ.ดร.วเชษฐ์ ไทอิน)

๓๐ มี.ค. ๖๘

ที่ ยว ๗๙๘๘/ว ๓๐๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๕๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

๒๘ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร.ศตวรรษ สกนาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นายวรธิป พรหมเทศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักธรรมมาปรับใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย” โดยมี รศ.ดร.สุพัตร์ อนันต์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาภิรมย์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๔๔๖๑๖

นายวรธิป พรหมเทศ ผู้วิจัย โทร. ๐๔๒-๖๔๔๖๑๖

ผศ.ดร. ศตวรรษ สกนาลัย
30 เม.ย. 2568

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๗๖๓๘/ว ๓๓๖

๓๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๕๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๕๖๖๕

สำนักงานเทศบาลเมืองเลย
ที่ 2501/68
วันที่ 27 พ.ค. 2568
เวลา 16:๑๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเมืองเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวรวิทย์ พรหมเทศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย" โดยมี รศ.ดร.สุภาพพันธ์ อนันต์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ นายวรวิทย์ พรหมเทศ นำแบบสอบถามเพื่องานวิจัยไปเก็บข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ซึ่งนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปแบบสารนิพนธ์ต่อไป มีรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขออนุมัติอนุญาตขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน หัวหน้าสำนักงานเทศบาล

ขอเจริญพร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้ นายวรวิทย์ พรหมเทศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต นำแบบสอบถามเพื่องานวิจัยไปเก็บข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ซึ่งนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปแบบสารนิพนธ์ต่อไป

(พระสุพจน์วิจิตรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองเลยเพื่อโปรดพิจารณา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองเลย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ผู้ประสาน (นายสุพจน์วิจิตรเมธี ธรรมวงศ์)
เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒๐-๘๔๖๖๑๖
28 พ.ค. 2568

☐ เพื่อโปรดทราบ ☒ เพื่อโปรดพิจารณา...
☐ เพื่อกำหนดดำเนินการตามระเบียบต่อไป

นายวรวิทย์ พรหมเทศ

ผู้วิจัย โทร. ๐๔๒๘-๖๔๔๖๖๓๖

อ.วิจิตร
(สมชัย ชาติปัญญา)
หัวหน้างานราชการทั่วไป
28 พ.ค. 2568

(นายสุพจน์วิจิตร ธรรมะ)
นายกเทศมนตรีเมืองเลย

(นายสุพจน์วิจิตร ธรรมะ)
นายกเทศมนตรีเมืองเลย
นายกเทศมนตรีเมืองเลย

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานบางประการของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนต่อผู้บริหารตามการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

2. ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนนี้ ขอให้โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อตามความเป็นจริง

3. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้เป็นข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยเท่านั้น และจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน และขอขอบคุณท่านที่ได้อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงคำตอบเดียว

1. สถานภาพ

- () 1. โสด () 2. สมรส () 3. หย่าร้าง

2. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง () 3. เพศทางเลือก

3. อายุ

- () 1. 18 - 30 ปี () 2. 31 - 50 ปี () 3. มากกว่า 50 ปี

4. ระดับการศึกษา

- () 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา () 3. อนุปริญญา / ปวส.
() 4. ปริญญาตรี () 5. ปริญญาโท () 6. ปริญญาเอก

5. อาชีพ

- () 1. เกษตรกรรม () 2. รับจ้างทั่วไป () 3. ธุรกิจส่วนตัว
() 4. รับราชการ () 5. พนักงานบริษัท () 6. อาชีพอื่น ๆ

6. รายได้ต่อเดือน

- () 1. ไม่เกิน 10,000 () 2. 10,000 – 25,000 บาท
() 3. 25,001 – 50,000 บาท () 4. 50,001 - 100,000 บาท
() 5. มากกว่า 100,000

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารตามการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย**

คำชี้แจง ขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และได้กำหนด
น้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึงมีความ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึงมีความ เห็นด้วย
- 3 หมายถึงมีความ เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึงมีความ ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึงมีความ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	ระดับ ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักประสิทธิผล					
1.ท่านคิดว่าการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับใด					
2.ท่านพอใจกับผลลัพธ์ที่ได้รับจากการบริการของ หน่วยงานราชการในระดับใด					
3.ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการใช้ทรัพยากรให้ เกิดประสิทธิผลในระดับใด					
4.ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการเปรียบเทียบผล การดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในระดับใด					
5.ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนา ปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง ในด้านประสิทธิผลของการดำเนินงานและเป็นระบบ ในระดับใด					
หลักประสิทธิภาพ					
6.ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการใช้ทรัพยากรอย่าง คุ้มค่าให้เกิดประสิทธิภาพในระดับใด					
7.ท่านพอใจกับระยะเวลาที่ใช้ในการให้บริการที่มี ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการในระดับใด					
8.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการปรับปรุงกระบวนการ ทำงานที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องในระดับใด					

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	ระดับ ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักประสิทธิภาพ 9.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้เทคโนโลยีให้เกิด ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมใน ระดับใด					
10.ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของ หน่วยงานในการพัฒนาขีดความสามารถในการ ปฏิบัติงานในระดับใด					
หลักการตอบสนอง 11.ท่านคิดว่าหน่วยงานสามารถให้บริการได้ภายใน ระยะเวลาที่กำหนดในระดับใด					
12.ท่านพอใจกับการตอบสนองต่อความต้องการ ของประชาชนในระดับใด					
13.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการปรับปรุงบริการตาม ความคาดหวังของประชาชนในระดับใด					
14.ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของ หน่วยงานในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชน ในระดับใด					
15.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารที่ชัดเจน เกี่ยวกับบริการที่มีให้ในระดับใด					

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	ระดับ ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักการรับผิดชอบ					
16.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการแสดงความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของตนเองในระดับใด					
17.ท่านพอใจกับการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของหน่วยงานในระดับใด					
18.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใสในระดับใด					
19.ท่านมีความเชื่อมั่นในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่อปัญหาสาธารณะในระดับใด					
20.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการจัดการกับข้อผิดพลาดในการทำงานอย่างเหมาะสมในระดับใด					
หลักความโปร่งใส					
21.ท่านคิดว่าสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานราชการได้ในระดับใด					
22.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาในระดับใด					
23.ท่านพอใจกับการชี้แจงข้อมูลของหน่วยงานเมื่อมีข้อสงสัยในระดับใด					
24.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการตรวจสอบได้ง่ายในระดับใด					
25.ท่านมีความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด					

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	ระดับ ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักการมีส่วนร่วม					
26.ท่านมีโอกาสนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการของหน่วยงานในระดับใด					
27.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างจริงจังในระดับใด					
28.ท่านพอใจกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของหน่วยงานในระดับใด					
29.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในระดับใด					
30.ท่านมีความเชื่อมั่นในความสามารถของหน่วยงานในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในระดับใด					
หลักการกระจายอำนาจ					
31.ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนในระดับใด					
32.ท่านมีความเชื่อมั่นว่าหน่วยงานท้องถิ่นสามารถตัดสินใจและดำเนินการได้อย่างอิสระตามความต้องการของชุมชนในระดับใด					
33.ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจช่วยให้การบริการสาธารณะในชุมชนของคุณดีขึ้นในระดับใด					
34.ท่านมีโอกาสนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในชุมชนของท่านในระดับใด					
35.ท่านคิดว่าการกระจายอำนาจทำให้เกิดความโปร่งใสและความรับผิดชอบในหน่วยงานท้องถิ่นในระดับใด					

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	ระดับ ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม					
36.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการใช้อำนาจตามกฎหมาย อย่างเป็นธรรมในระดับใด					
37.ท่านพอใจกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของ หน่วยงานในระดับใด					
38.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนในระดับใด					
39.ท่านมีความเชื่อมั่นในความยุติธรรมของการ ดำเนินงานของหน่วยงานในระดับใด					
40.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการปฏิบัติตามหลักนิติ ธรรมอย่างเคร่งครัดในระดับใด					
หลักความเสมอภาค					
41.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการให้บริการอย่างเท่า เทียมกันในระดับใด					
42.ท่านพอใจกับการไม่แบ่งแยกในการให้บริการ ของหน่วยงานในระดับใด					
43.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการคำนึงถึงความ หลากหลายของประชาชนในการให้บริการในระดับใด					
44.ท่านมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของการ บริการของหน่วยงานในระดับใด					
45.ท่านเห็นว่าหน่วยงานมีการจัดการกับปัญหา ความไม่เสมอภาคอย่างเหมาะสมในระดับใด					

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย	ระดับ ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ					
46.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการส่งเสริมการศึกษาหรือ และหาข้อสรุปที่เป็นฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในระดับใด					
47.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการจัดการข้อขัดแย้ง ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมและโปร่งใสใน ระดับใด					
48.ท่านคิดว่าการตัดสินใจของหน่วยงานสะท้อนถึง ความต้องการและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องในระดับใด					
49.ท่านคิดว่ามีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบายหรือโครงการที่มีผลกระทบต่อคุณ ในระดับใด					
50.ท่านคิดว่าหน่วยงานมีการสื่อสารผลการหา ข้อตกลงให้ประชาชนทราบในระดับใด					

ตอนที่ 3 เป็นแบบข้อเสนอแนะแนวทางของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารตามการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

1. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักประสิทธิผล อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักประสิทธิภาพ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักการตอบสนอง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักการรับผิดชอบ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักความโปร่งใส อย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม อย่างไร

.....

.....

.....

7. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักการกระจายอำนาจ อย่างไร

.....

.....

.....

8. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม อย่างไร

.....

.....

.....

9. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักความเสมอภาค อย่างไร

.....

.....

.....

10. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปฏิบัติงานตามหลักมุ่งเน้นฉันทามติ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

นายณราธิป พรหมเทศ

นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์

ข้อคำถาม (ข้อที่)	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความสอดคล้อง	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	แปลผล
1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
8	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อความ (ข้อที่)	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความสอดคล้อง	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	แปลผล
25	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
44	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
46	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
48	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
450	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
รวม				0.941	

จากสูตร
$$I.O.C = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ I.O.C. คือ ดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency)
 $\sum R$ คือ ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากตาราง พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากแบบทดสอบ 43 ข้อ ผลที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

การคำนวณหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

โดยการหาความสอดคล้องภายใน วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ในแบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.880	50

Item-Total Statistics

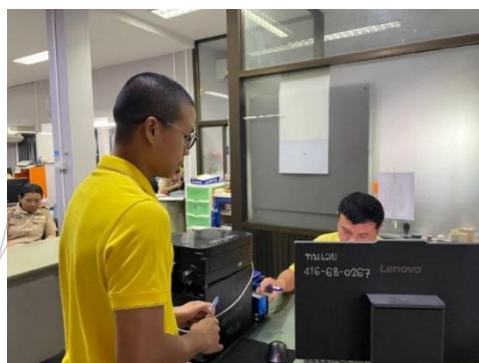
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	180.3000	200.493	.586	.873
a2	180.2000	200.097	.700	.872
a3	180.3667	198.723	.711	.871
a4	180.1667	198.006	.694	.871
a5	180.2000	208.372	.502	.876
a6	180.0333	210.447	.306	.878
a7	180.1667	211.178	.329	.878
a8	180.2667	205.513	.571	.874
a9	180.0333	204.861	.513	.875
a10	180.3000	200.493	.586	.873
a11	180.2000	200.097	.700	.872
a12	180.3667	198.723	.711	.871
a13	180.1667	198.006	.694	.871
a14	180.2000	208.372	.502	.876
a15	179.2667	220.616	-.145	.883
a16	179.2667	219.444	-.066	.882
a17	179.2333	213.771	.192	.880
a18	179.3000	216.217	.117	.881
a19	179.6667	214.644	.194	.880
a20	181.0667	217.237	.084	.881
a21	181.0667	222.271	-.174	.886
a22	180.2667	220.754	-.112	.885
a23	181.0667	219.720	-.085	.882
a24	180.8667	217.430	.093	.880
a25	180.4667	221.085	-.130	.885

a26	180.3000	200.493	.586	.873
a27	180.2000	200.097	.700	.872
a28	180.3667	198.723	.711	.871
a29	180.1667	198.006	.694	.871
a30	179.2667	220.616	-.145	.883
a31	179.2667	219.444	-.066	.882
a32	179.2333	213.771	.192	.880
a33	179.3000	216.217	.117	.881
a34	179.6667	214.644	.194	.880
a35	179.5000	220.397	-.125	.883
a36	179.7000	218.355	.003	.882
a37	179.5667	214.530	.341	.879
a38	179.9333	217.237	.049	.882
a39	179.8667	213.568	.242	.879
a40	179.7667	216.461	.083	.881
a41	180.0000	222.345	-.167	.886
a42	179.5667	215.151	.146	.881
a43	179.5667	210.944	.419	.877
a44	179.7000	215.734	.144	.880
a45	179.5333	218.120	.022	.881
a46	179.6667	219.540	-.064	.883
a47	180.3000	200.493	.586	.873
a48	180.2000	200.097	.700	.872
a49	180.3667	198.723	.711	.871
a50	180.1667	198.006	.694	.871

ภาคผนวก ฉ

ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	นายณราธิป พรหมเทศ
วัน เดือน ปี เกิด	27 มิถุนายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตตอลงกรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดเลย
ที่อยู่ปัจจุบัน	6 ซอย 1 ถนนพัฒนามงคล ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 42000
ผลงานตีพิมพ์	วารสาร Journal of Integration Social Sciences and Development ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – มิถุนายน 2569
รางวัลที่ได้รับ	-

